

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

Вересень 1952

Нью-Йорк - Торонто

Ч. 5 (6). Рік 2.

diasporiana.org.ua

МОЛОДА УКРАЇНА
американське видання
місячний журнал
Об'єднання Демократичної Української Молоді
Редагує Колегія

Головний редактор — Володимир Дубняк

Головний адміністратор — Петро Величко

Адреса редакції й адміністрації:
Moloda Ukraina P.O. Box 49
Peter Stuyvesant Station New York 9, New York

Адреса канадійського відділу редакції й адміністрації:
Moloda Ukraina 191, Lippincott St.,
Toronto, Ont., Canada.

"MOLODA UKRAINA" — Monthly — Published by the Ukrainian Democratic Youth Association: P.O. Box 49, Peter Stuyvesant Station New York 9, N. Y. USA
Wolodymyr Dubniak — Editor

З М І С Т :

Віра Горбенко — ОДУМ в Австралії
Павло Тичина — Думи про Україну (вірш).
Прсф. Василь Завітневич — Культ св. Андрія на Україні
Резолюції 2-го З'їзду ОДУМ в США
Резолюції З'їзду Австралійського ОДУМ
Володимир Душник — Зустріч з Советами в штабі Мак Артура
Всеволод Голуб — Батьки і діти (порядком дискусії)

КАРТИНИ З ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ В СССР

Ліда Г-ва — Про побут наших студентів
Олесь Гончар — Солдати (новеля)
Український календар
З життя ОДУМ (хроніка)
Вітвайте...
Куди піти вчитися?
Хрестиківка — Конкурс

З НОВИХ ВИДАНЬ

Юрій Дивнич — „Велике Цабе” Докії Гуменної
Гол Дубняк — повість Олекси Гурієва „Молодість”
Ів Сіренко — „Джерела мокро” сури” Сергія Завгороднього
Олена Поліщук — „Гуморески” Остапа Вишні

Вгорі відзнака Першоо З'їзду ОДУМ в США.

На обкладинці — Борис Кравець, бувший член Головної Управи ОДУМ в США,
б. член редакційної колегії „Бюлетеня ОДУМ”. Тепер в американському війську.

Друкарня „Укр. Прометей” 13824 Jos. Campau Ave. Detroit 12. Mich

ОДУМ в Австралії

(Від спеціального кореспондента „Молодої України” в Австралії Віри Горбенко)

Тепер переводиться організаційна праця до створення осередків ОДУМ та активізації їхньої праці, в багатьох містах Австралії. Стимулом до такого пошквального діяльності нашої молоді був З'їзд в м. Мелборн.

Ще 22 червня 1952 року в м. Мелборн (штат Вікторія) відбулися установчі збори української демократичної молоді в Австралії, на яких засновано ОДУМ.

Установчі збори відкрив М. Меншун, зазначивши в своєму привітальному слові, що сьогодні, коли йде боротьба між світом диктатури, і світом свободи й демократії, коли Україна поневолена і бореться за визволення, щоб бути вільною нацією серед вільних, українська молодь не може стояти осторонь.

М. Меншун коротко зробив аналіз визвольного руху української молоді на Рідних Землях, розповів про існування організації ОДУМ в Сполучених Штатах Америки, в Канаді, Англії, та про підготовчу роботу до створення ОДУМ в інших країнах.

Наш Австралійський ОДУМ, — сказав доповідач, — мусить стати частиною загального одумівського руху в світі.

Після вибору президії та привітань від різних організацій, а зокрема організації української молоді, М. Кузьменко зробив ширшу доповідь про боротьбу української молоді за вільну Україну.

Установчі збори прийняли статут ОДУМ та обрали Керівні Органи.

До Управи ОДУМ ввійшли: М. Кузьменко — Голова, В. Кандибко, А. Верещак, М. Клиновський, В. Ткач, В. Павлюк, С. Коріні, О. Нитченко, І. Дарник, — члени.

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОДУМ В США

Дорогі Австралійські Друзі!

Вістка про заснування в Вашій, далекій від нас Австралії, ОДУМ, була для нас великою радістю. Її переказували, писали один одному, раділи всі, бо це є символ великої нашої сили — сили завтрішнього для України.

Ми знаємо, що в Вас буде багато труднощів, бо і ми мали їх немало. Будуть такі, що будуть зневірятися і розчаровуватися, але не зважайте на це, бо тільки сильні духом, мужні і відважні до поборення найбільших труднощів, можуть творити цінності.

Сили наші великі, хоч і не до кінця розкриті ще, не вповні організовані, не вповні об'єднані, коли йдеться про ці сили що серед нас у вільному світі. Але ж пам'ятайте, що головні наші сили там, над Дніпром, в рідній Україні. Вони з нами.

Наше завдання — розбудувати нашу організацію, виховувати в ній кадри, дисципліновані, свідомі своїх великих обов'язків, готувати їх до будівництва вільної України. Але передусім пам'ятати, що шлях до вільної України лежить через боротьбу, боротьбу всесторонню.

З цими думками, щиро вітаємо Вас і бажаємо Вам найкращих успіхів в праці.

Головна Управа ОДУМ В США:

Володимир Дубняк — голова, Юрій Мартинюк — заступник, Леся Нечипорук — секретар, Петро Матула — організаційний референт, Володимир Боришполець — культ. освітній референт, Петро Величко — фінансовий референт, Тарас Орел — референт зв'язків, Микола Микитенко — господарський референт, Микола Засць — референт зовнішніх зв'язків.

м. Нью-Йорк, США

В БЕЗСОННУ НІЧ

(Думи над Україною)

Погасла свічка. У вікні морози,
як місяць, мовчазним звучать.
Не спиться, Ніч — мов та печать.
Лиш на вокзалі паровози
бядьоро весело кричать.
Я встав. Чого? Мо' бомба хоче
влетіти з гулких галерей?
В вікно щось грохне з батареї?
Чи брязне рама й загримкоче
й скалки одскачать до дверей?
Та ні. Не чуть нічого. Сонна
гоміж планет летить земля.
О батьківщино, син твій я!
Не тонкостанна ти мадонна,
а матір дужая моя!
Що з матір'ю? О, що там з нею!
Чолом до шибки я тулюсь.
Я не ридаю, не молюсь —
свою чистою душею
на штик скорботи наколюсь.
О Україно! Україно!
Це ти в стражданнях там не спиш,
це ти і мучишся й гориш,
пожежно — блискно — горобино
вся боротьбою гомониш.
О Україно! Сонце волі!
Від ран твоїх мене болить.
За тебе б — ворога спалить.
Твою скорботу, муки, болі
я хочу в себе перелить.
Мене ж ти від землі родила,
земні твої я груди ссав,
по горах, по полях гайсав.
Твоя рука — на шлях водила,
твою я силу запасав.
А потім як на ноги звівся
і як на голосі почувсь,—
а заспівав, аж сам незчувсь,
як я й півцем твоїм зробився
і весь в тривогу обернувсь.
Турбуюсь я не за домівку,
тривожусь я не за куток
(ще буде й сонця і квіток!),
а за Дніпро, за житню нивку,
за люд вкраїнський, за діток...
Не гнівайся на свого сина,
що кличе матір кожду мить.
Без тебе — як мені і жить?
Не може не болить литина
коли щось в матері болить.
А цить... В душі озвались грози,
що над тобою мчать і мчать...
Не спиться, Ніч — як та печать.
Лиш на вокзалі паровози
бядьоро в далечинь кричать.

Проф. Василь ЗАВІТНЕВИЧ

Культ Св. Апостола Андрія Первозванного на Україні

(З нагоди проголошення дня Св.Апостола Андрія, 13 грудня, ОДУМівським святом.)

Перший З'їзд ОДУМ в Нью Йорку в травні 1951 р., на який вперше після війни багаточисельно зіхалися з усіх кінців Америки представники української демократичної молоді, був З'їздом на якому зустрілася українська молодь майже з усіх українських земель: Кубані і Карпат, Полтавщини і Волині, Полісся і Буковини, Галичини і Чернігівщини.

Зустрілася молодь України, з українською молоддю народженою в Америці та інших країнах, яка ніколи України не бачила.

В спеціально прийнятих резолюціях З'їзд ухвалив: „Визнаємо своїм патроном св. Апостола Андрія Первозванного, і день його, 13 грудня, рік-у-рік, ОДУМ буде відзначати як своє організаційне свято з улаштуванням мистецько-самодіяльного фестивалю”.

Друковану нижче статтю написав наш великий приятель відомий київський професор В. Завітневич.

Світло Христової науки з'явилося на наших землях ще за Апостольських часів і зв'язується воно з іменем Св. Апостола Андрія, брата Апостола Петра. По-го першого покликав Ісус Христос на Свого ученика і тому свята Церква називає Апостола Андрія Первозванним.

Після вознесення Спасителя на небо, Апостол Андрій разом із іншими Апостолами перебував в Єрусалимі до 44 року, а опісля місцем своєї апостольської проповіді обрав побережжя Чорного моря. На початку своєї проповідницької діяльності св. Апостол Андрій прибув до Візантії, де тепер є м. Царгород (Істамбул), і поставивши там єпископом Стахія, з своїми супутниками вирушив до північних берегів Чорного моря, де було багато грецьких колоній.

З грецьких переказів того часу довідуємось, що св. Апостол Андрій проповідував Христову науку не тільки серед греків, а свою апостольську місію поширив і на Скифію, тобто на ту землю, що споконвіку заселяв наш український народ. Ці перекази про проповідництво Апостола Андрія, безперечно, були джерелом для автора "Новісти временних літ", в якій сказано, що Апостол Андрій навчав у Синоії, і прийшовши до Корсуня, прийшов до гирла Дніпрового, а звідти Дніпром пішов угору.

Дійшовши до київських гір, він поблагословив їх, поставив хрест і прорік, що на тому місці постане велике місто, і Бог збудує багато церков.

Ці вістки знаходять своє підтвердження у церковних письменників 4-5 віків: Євсевія Кесарійського (номер 340 р.), Євхерія Ліонського (ном. 449 р.), Єпіфанія Кіпрського (IV вік).

Отже, на підставі переказів та історичних пам'яток, Українська Православна Церква веде свій початок від самого Апостола Андрія, і по праву зветься Церквою Первозваною, Апостольською, основоположником якої є сам св. Апостол Андрій Первозванний.

Це, надзвичайно великої ваги, патріотичне твердження панувало на Україні вже від давнього часу і знайшло своє авторитетне оформлення в постановках Київського Собору 1621 року: "Святий Апостол Андрій — це перший Архиепис-

коп Константинопольський, Патріарх Вселенський, і Апостол Український; на Київських горах стояли ноги Його, і очі Його Україну бачили, а уста благословляли, і сімена віри Він у нас посадив. Воїстину Україна нічим не менша від інших східних народів, бо і в ній проповідував Апостол.

(Пам'ятки Врем. Ком. т. 1, 264-265. Київ, 1845 р.)

Деяким твердженням проповідницької діяльності Апостола Андрія на Україні, може служити поширений на Україні своєрідний культ його. Поруч із урочистостями відправ в народньому побуті під Андрієвський вечір справляють забави з жартами, співами, гаданням, ворожінням, тощо. Цей факт промовляє за те, що серед Українського Народу ім'я Апостола Андрія було знане і шановане ще до епохи св. Володимира, тобто, в часи двовір'я: суцільного поганства і започаткованої Апостолом Андрієм християнізації нашого народу.

Яким був тоді наш нарід, такий і культу встановив він своєму першому Христовому просвітителю — Апостолові Андрієві.

І тому, обрання Першим З'їздом ОДУМ-у св. Апостола Андрія Первозваного своїм патроном, покровителем української молоді — треба розглядати, як факт великої ваги. Це є доказ того, що наша молодь хоче і далі плекати встановлені нашими предками культу і традиції.

Будьмо свідомими тих високих ідей, що лягли в основу Христової Церкви на Україні.

Резолюції 2-го З'їзду ОДУМ в США

що відбувся 7-8 червня 1952 р. в м. Нью-Йорк.

В сучасній боротьбі двох світів — світу правди, справедливості і свободи, — світу поступового і демократичного з одного боку, проти світу неправди, гніту, насильства і рабства — світу тоталітарного з другого боку, ми — українська демократична молодь, стаємо в ряди демократичного, поступового табору.

Ми свято переконані, що лише перемогою демократичного табору та ідей свободи і справедливості, створяться умови звільнення з поневолення пригнічених народів світу і зокрема, відновиться суверенна державність Українського Народу в формі Української Соборної Народньої Республіки.

Другий З'їзд ОДУМ висловлює глибоку вдячність народові Сполучених Штатів Америки та його Урядові за дане нам право жити і працювати в цій державі в умовах свободи і демократії.

Ми просимо політичні кола Америки, зрозуміти ідейні і людські підстави боротьби Українського Народу за свою незалежність і всемірно допомогти йому звійти у вільне коло вільних народів.

Ми прирікаємо віддано служити справі визвольної боротьби Рідного Народу в традиціях, що були виявлені волею народу і його уряду в роках 1918-1919 великими актами Центральної Ради та Трудового Конгресу — суверенності, соборності, та народоправства.

В сучасних умовах, ми твердо стоїмо на платформі Української Національної Ради, з глибоким переконанням, що лише екзильний Уряд, Українська Національна Рада та її Виконавчий Орган, може і мусить репрезентувати волю Українського Народу та керувати визвольною боротьбою в усіх її формах, до часу визволення України від чужої окупації, коли буде скликано Українські Установчі Збори, що вирішать усі питання щодо форми Української Держави, її Основних Законів, форми відносин з іншими державами світу.

З'їзд в найбільшій пошані схилиє голови перед пам'яттю жертв борців за Волю України, що життя своє віддали в героїчній боротьбі за свій Рідний Край

і Народ, чи то в рядах Українських Армій, чи в Українських Повстанських Організаціях усіх формацій, чи то в індивідуальних чинах, як також перед пам'яттю жертв большевицько-московського та всіх інших терору й насильства.

В обличчі наступу збоку російського імперіялізму, який сьогодні виступає на Рідних Землях під червоним прапором, а на еміграції під єдиномеділімським трьохколовим прапором, навіть прикриваючись демократичними гаслами, — ми рішуче заявляємо протест проти спроб російських кругів говорити від імені неросійських народів, а зокрема в імені народу України.

Ми щиро закликаємо всі українські молодечі організації, спільно стати на шлях всебічної підтримки УНРади, бо лише на цій конструктивній базі можлива консолідація усіх молодечих організацій — заперука консолідації наших сил, усіх іх визвольної боротьби і остаточної перемоги.

Відзначаючи велику позитивну роботу ОДУМ-у за минулий час, З'їзд розглядає цей стан, як організаційний, початковий.

Надалі, З'їзд ухвалює:

ОДУМ повинен рішуче стати на шлях ідейного виховання членства, маючи на увазі кінцеву потребу вироблення з кожного молодого українця й українки свідомих і активних борців за справу визволення нашого народу, за виховання добрих громадян країни замешкання.

Ця робота повинна провадитись в напрямку організованості, в дусі пле-чання почуття відповідальності за долю Рідного Краю, Народу, і почуття відпо-відальності за взяту на себе та доручену працю.

ОДУМ має провадити свою працю шляхом освіти, самоосвіти і, зокрема, шля-хом організування доповідей, дискусій, зустрічей зі старшим громадянством, чи-тання відповідної літератури. А зокрема, в такому дусі повинен редагуватись друкований орган ОДУМ "Молода Україна".

Група учасників Першого З'їзду ОДУМ в США, що відбувся 12 травня 1951 р. в м. Нью-Йорку. На передньому плані Президія З'їзду. Зліва на право: Вас. Пономаренко, Лариса Тимошенко, Вол. Дубняк, Ол. Кириченко, Васи-лина Зеркаль, Павло Мигаль.
Фото А. Луцків

Звернути увагу на фаховий (виробничо-діловий) вишкіл молоді, що дасть змогу окремим молодим людям поліпшити особисте матеріяльне становище, а організації в цілому з більшим ефектом виконувати основні завдання. Однією з форм цієї роботи мають бути гуртки. Виходячи з конкретних бажань молоді, ОДУМ повинен створювати атмосферу товариського єднання, розваги, тощо.

Для належного спрямування ідейно-виховної роботи З'їзд ухвалює, при Головній Управі ОДУМ, а також в разі можливості при філіях, утворити педагогічно-виховні ради з консультативними функціями.

1. Нав'язати зв'язки з усіма українськими молодечими організаціями США, створити для цього Центральне Координаційне Бюро української молоді США з тим, щоб в недалекому майбутньому скликати З'їзд Української Молоді США.

2. Нав'язати тісні зв'язки з молодечими демократичними організаціями поневолених большевизмом народів та налагодити з ними співпрацю.

3. Нав'язати зв'язки з молодечими організаціями Світу, зокрема міжнародними, та добитися конкретної з ними співпраці, а також членства в них ОДУМ.

4. Для координації праці ОДУМ-івських організацій усіх країн та для координації руху української демократичної молоді взагалі, створити Центральний Комітет ОДУМ. Місцем осідку Центрального Комітету ОДУМ мусів би бути Нью-Йорк, як місце найбільшого скучення української молоді. Від ОДУМ в США до ЦК ОДУМ виділити 3 особи, доручивши це Головній Управі.

5. Пресовим органом, що організаційно, ідейно і політично мусить єднати всю ОДУМ-івську молодь, мусить стати журнал "Молода Україна". За програмове завдання цього журналу прийняти передову з ч. 3.

6. Закінчити оформлення ОДУМ-івського маршу, відзнаки, та емблеми.

7. Розбудувати студійний фонд ім. М. Павлушкова.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Установчих Зборів української демократичної молоді в Австралії.

Установчі збори української демократичної молоді в Мелборні (Австралія) вітають поневолений свій народ в Україні та репрезентанта його волі — УНР-аду, ВО. Президента УНР п. А. Лівичького та всіх членів українського Державного Центру; вітають усіх українських патріотів, що в ім'я демократії, в ім'я ідеї самостійності й соборності України гинуть у катівнях і концтаборах московської імперії, але не складають зброї, а провадять далі боротьбу в лавах легендарної УПА та в підпільних організаціях проти московського наїздника; вітають представництво ВО на Австралію і Нову Зеландію, найвищу українську інституцію в Австралії ОУА, настоятелів обох українських парафій, українські громадські і військові організації, Т-ва Сприяння УНР-аді та українську пресу й її видавництва, що в повній свідомості великого значення УНР-ади, допомагають їй фінансово морально в її великій і корисній праці для добра українського народу; вітають усю українську демократичну молодь, об'єднану в лавах ОДУМ-у, й усі інші молодечі українські організації, що стоять на засадах демократії та провадять далі започатковану працю підпільним Союзом Української Молоді на Наддніпрянщині.

Ми, присутні на установчих зборах, хилимо свої голови перед тінями мучеників, що впали жертвою в обороні Української Народньої Республіки та в боротьбі за звільнення України з під брудного чобота окупанта, осв'ятивши саєю кров'ю українські прапори під Крутами, Базаром, у Зимовому поході, в підпільному СВУ — СУМ та тепер у лавах УПА.

Установчі збори української демократичної молоді закликають: 1. Українську демократичну молодь інших стейтів Австралії, створити в себе ОДУМ, щоб

жодний молодий український патріот чи патріотка, не залишилися поза організацією української демократичної молоді; 2. Все українське молоде і старше покоління всебічно підтримувати УНРаду, єдине законне представництво українського народу, та підтримувати акцію Позики Визволення України, єдиного засобу в умовах еміграції, допомоги в боротьбі за визволення України з-під московського-більшевицької тиранії.

Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава!
Хай живе Український Народ і репрезентант його волі УНРада!
Хай живе легендарна УПА!
Хай живе українська демократична молодь!
Слава борцям за волю України!
Україні слава!

За Президію Зборів: **М. Менжин** — голова, **В. Павлюк** — секретар.

Статуя Свободи на острові Беллоес.

Побудована в 1883 році в Франції і офіційно передана американському амбасадорові 4 липня 1884 р. Вага 225 тонн.

Відвідувати можна щодня, відїхавши пароплавом від пристані Беттері, з нижньої частини Бедлоу.

Ціна квитка 75 центів.

Фото А. М.

Нашого колегу, першого заступника голови ОДУМ в США, члена редакційної Колегії „Молодої України”, Юрія Мартинюка, вітаємо з успішним закінченням студій та одержанням диплому американського університету. Бажаємо успіхів в особистому та громадському житті.

Редакційна Колегія „Молодої України”
Головна Управа ОДУМ, Друзі

Зустріч з Советами в штабі генерала Мек Артура

Володимир Душник, належить, коли говорити прийнятою в нас термінологією, до середньої української імміграції в Америці, бо прибув до Америки ще перед Другою Світовою війною. Будучи студентом в європейських університетах, добре оволодів кількома європейськими мовами. Сьогодні він є редактором „Українського Бюлетеня” в англійській мові, що його видає Український Конгресовий Комітет в Америці. Маючи добрі звязки з американською пресою, на сторінках найвизначніших американських газет і журналів часто друкує свої статті в обороні української справи.

Нижче друкований спогад був написаний для календаря Українського Народнього Союзу, звідки ми його беремо за ласкавим дозволом редакції.

Два місяці після скинення першої атомової бомби на Гірошіму, нас трьох „російських перекладачів“, а саме сот. В. Д. К., пор. Василь Д. та я, мчали автом до Вашингтону, де в департаменті війни мали одержати прикази відносно нашої місії. Був гарний серпневий день, сонце розкішно гуляло по буйних полях Маріленду, але розмова в нас не клеїлась. Кожний, здається, думав про свої власні справи. Зрештою, ми швидко перед кількома днями познайомились, і не знаючи себе взаємно, здержувалися від довгих розмов.

Наша зустріч була цілком випадкова та спричинена химерною долею війни. Постягали нас з усіх фронтів, де тільки досягла нога американського вояка. Кожний з нас умів, або удавав, що вмів російську мову. Департамент війни, поставлений перед проблемою зустрічі американських військ зі советськими в Європі та Азії, гарячкою вишукував кандидатів на перекладачів та посилено переслав їх до т. зв. розвідної школи, де їх іспитовано та негайно вислано до Європи, як перекладачів.

В такому характері привезено й мене літаком з Окінави в половині червня 1945 р. Приказ про моє призначення прийшов саме в найгарячіший для нас час на Окінаві. Я був придлений до Десятої Американської Армії ген. Бокнера (убитий на фронті негайно по мойому відлеті до Злучених Держав), отже

мені довелося прожити сім довгих тижнів під самою фронтовою лінією, що бігла вздовж гірського пояса між містами Нага-Шури-Понабару на Окінаві. Там я був інструктором та разом з іншими перешколював вояків, що йшли до фронтової лінії. Коли мене покликало до команди мого батальйону та вручено приказ департаменту війни про мій негайний виїзд до т. зв. „центру вишколу військової розвідки“, я уважав себе найщасливішою людиною в світі. Так думали й мої тодішні товариші по зброї, між ними й такі, що їм, на жаль, вже ніколи не довелося побачити своїх рідних.

В центрі вишколу застав я вже цілу масу майбутніх перекладачів, що їх з усіх фронтів постягувано до школи. Були це переважно натуралізовані американські громадяни російського, українського, польського, жидівського, білоруського та литовського походження. Були тут також роджені в Америці українці (переважно лемківського та карпато-українського походження), та інші національності. Не бракувало й серед них також родовитих американців, що як студенти в університетах, вчилися російській мові та знали її настільки, що могли аспірувати на перекладачів.

Серед цієї маси людей я скоро знайшов кількох знайомих українців з Нью-Йорку та околиці. Були між ними серж. Осип Труш, серж. Гулька, пор. Андрій Кейбіда з Ірвінгтон, Н. Дж. та сот.

Дуду з Філядельфії. Довідався я також, що багато українців, головню лемківського походження, "падає" при іспитах через недостатнє знання російської мови. Тут саме наші американські лемки та "карпато-роси", що себе залюбки називали "рошіяне", були гірк розчаровані та навіть озлоблені. Щойно в армії їм сказали, й це інструктори російської мови, що вони говорять по-українськи, а не по-російськи. Старшина-інструктор, що переведив іспит, не одному сказав:

"Ви не говорите по-російськи, а по-українськи. Покищо нам треба російських, а не українських перекладачів."

Мені пощастило пройти, успішно іспит з російської мови, як теж з української, польської, французької та німецької.

По десятиох днях відпустки, я вже був готовий їхати вдруге за море. Вечером, 9. серпня 1945 р. нас закликали до команданта т. зв. висилкового району, де нам сказано, що завтра рано ми виїжджаємо до Вашингтону, і що в секції "Дж-2" департаменту війни маємо відібрати наші прикази.

Сот. Гартман, комендант висилкового району, жартував з нами, мовляв, нас трьох буде мати особливо "важну" місію й тому нас викликають до Вашингтону. Ніхто з нас, очевидно, не хотів в це вірити, бо надто довго ми були вже в армії, щоб не здавати собі справи, що "війна війною" та де нас не кинуть б, все це буде армія зі всіми своїми невгодами, дивоглядними дисциплінами та всякими іншими обмеженнями.

В департаменті війни нам дано короткий "бріфінг", себто, орієнтаційний доклад про місце й ціль нашої місії: їдемо до Генерального Штабу ген. Мек Артура в Манілі, Філіппінські острови, як перші російські перекладчики.

Моїми співтоваришами по місії були: сот. В. де К. ("Капітан Бил"), пор. Василь Д. та ст. ст. Р. П., якого ми щойно пізнали в департаменті війни. Там теж довідалися ми, що до нашої групи належатиме пор. Ч. П., який має прибути з Чикаго.

"Капітан Бил" був російського по-

ходження, уроджений в Криму. До Америки приїхав ще 1926 р. був членом Національної Гвардії, де дістав старшинський ступінь. Пор. Василь Д. родом з Ботлер, Па., з родичів, що приїхали з Карпатської України. Говорив "по-російськи" з сильною українською вимовою, що давало мені пізніше нагоду "натягати" його за його "російськість". Ст. ст. П. був росіянином-емігрантом та говорив по-російськи найкраще з нас усіх. Він був сміхуном та при кожній нагод і виглошчував більшовицькі промови, наслідуючи советських агітаторів та комісарів. Пор. Ч. якого ми пізнали аж в Манілі, був учителем польського походження, а російської мови "навчився" на три-місячному курсі в одному з університетів в Індіяна.

Дня 10. серпня 1945 р. в 5 год. по полудні, "Капітан Бил", ст. ст. П. та я вилетіли літаком до Сан-Франціско, як перша група перекладачів, призначених до штабу ген. Мек Артура. Другі мали виїхати за нами кілька днів пізніше.

За 54 год. після нашого виїзду з Вашингтону ми вже були в Манілі, столиці Філіппінських островів. По дорозі робили малі зупинки на таких базах, як Гаввайські острови, острови Джанстон, Кважелін та Гвам. На цьому останньому острові ми довідалися, що всі літаки "згрунтовані" (стягнені з повітря), та будуть ужиті для "мирної інвазії" на Японію. Під час нашого лету через Тихий океан ми довідалися через радіо, що Японія сканітулювала й що наша армія готується окупувати країну "Сходьчого Сонця". Одначе тому, що ми мали "1-А прайорити", що потверджувало важливість нашої місії, нам дали одного літака на Гвам, дарма, що кількох генералів та адміралів мусіли чекати кілька днів на свою чергу.

По нашому приїзді в Манілю, ми негайно зголосилися до штабу ген. Мек Артура, що містився тоді в напів-знищеним будинку міської ратуші. Того самого дня нас покликано до ген. Ф., який сказав нам, що ми всі три призначені до Американської Військової Місії, що має виїхати до Хабаровська або Владивостока в дуже короткому часі. Негайно нам

Танцювальна група філії ОДУМ в Трентоні

Фото Михайла Великорідька

видано зимовий одяг та обуву, нові револьвери та інший військовий виряд. Проте по двох днях очікування, нас знову покликано до ген. Ф. Він розлютований та поденерований показав нам червону каблеграму з Москви, вислану ген. Діном, американським військовим аташе:

"Ось бачте, що за союзники ці червоні птаці (ред бйрдс). Від кількох тижнів обіцяють, що дозволять на приїзд нашої місії, а тепер в останній хвили відмовляють та кажуть, що вони взагалі жадні американської місії не потребують на території СССР"

Ми були розчаровані, бо були так близько "червоного раю", одначе, не посудилося нам його побачити власними очима. Нас приділено до т. зв. розвідно-дипломатичної секції штабу та сказано чекати на дальший розвиток подій.

За кілька днів, цілий штаб облетіла вістка: москалі приїдуть в Манілю. І справді вони приїхали. Нам знову показано телеграму з Москви, в якій повідомлялося про приїзд Советської Військової Місії, як рівно ж подано імена її

членів. На чолі місії був ген. лейт. Кузьма Ніколаєвич Деревянко, а з ним контр-адмірал Методій Стеценко та Ніколай Воронов — "генерал авіації". Інші тридцять членів Советської Місії, це були старшини від підполковника до "молодшого лейтенанта" та двох підстаршин.

Їхній приїзд припав якраз на час перебування Японської Мирової Делегації, що на чолі з ген. Кавабе прибула до Манілі прохати ген. Мек Артура умов на яких японська імперіяльна армія мала зложити зброю та піддатися американським військам.

Пригадую собі докладно нашу першу зустріч зі Советами на аеродромі в Манілі. Два великі американські B-29 привезли советських представників з Владивостоку і наша військова делегація під проводом ген. Вилибі, нашого шефа, та інших високих старшин штабу ген. Мек Артура, виїшла їх привітати.

Нас двох, "капітана Біла" та мене, поставили напереді американської делегації та сказали нам привітати советських гостей.

Генерал Деревянко, як годилося, ви-

йшов перший з літака. Він був сильної будови, з червоним обличчям та обгороденою головою. Цілі його груди (права і ліва) були вкриті різного роду медалями та військовими декораціями. Це саме було в ген. Воронова. Інші сов. старшини мали також численні військові декорації, що робило гротеско-театральне враження. Американська армія у прифронтових смугах не носила парадних одностроїв, а тим менше, військових декорацій та відзначень. Це мабуть вразило советських "героїв", бо вони дуже змішано гляділи на нас.

Представившись ген. Дерев'янкові як "русскі переводчікі" та переложивши короткий привіт ген. Вилібі, почалося особисте "вітання" з другими членами Советської Місії. Коли промовляв ген. Дерев'янку, вся советська братія стояла на "смірно" й ніхто й не порушився. Коли прийшла черга на "термосення" рук, ціла парада виглядала дуже смішно. Тому, що нас було багато, то це забрало багато часу, заки кожний з нас подав руку кожному советському воякові зокрема. Але це мабуть Советам дуже подобалося, бо кожний з них витягався на "смірно" та салютував, б'ючи до купи запятками.

По обіді, що відбувся в одному з Манільських готелів, ми повели наших гостей до вілли "Розаріо", недалеко Бульвару Дюї, де вони й розгостилися. В тому самому будинку містилася Японська Військова Делегація, що прибула по умови здачі. Одначе, Советам не довелося з нею зустрітися або говорити.

Тут почалася наша щоденна праця зі советами, а тому, що між ними було лише двох, що знали англійську мову, ми були необхідними майже на кожному кроці. Перші труднощі виринули з титулуванням советських старшин. Ми не знали напочатку як розрізнявати військові ранги, отже тяжко було вгадати, хто чим був.

Пригадую собі, що коли я звернувся до майора Боровського, називаючи його "лейтенантом", то він дуже тим розгнівався.

"Ну що ви, шуткуєте, не знаєте, що я майор?"

"Вибачте, гасподін майор, ніяк не

розбобраюся на советських "чінах".

Або ось такий випадок. Ген. Воронов телефонує зі своєї кімнати та просить негайно "переводчіка". Перше питання, що він кинув було:

"Парикмахер у вас єсть? — запитав.

"Ні, — відповідаю, — у нас, в американській демократичній армії, всі воляки, включаючи найвищих генералів, бриються самі.

Ген. Воронов з недовір'ям видивився на мене. Коли я сказав про цей випадок нашому полковникові, він розсміявся. Казав переказати советському генералові, що Маніля тільки кілька місяців як перейшла важкі бої з японцями, отже, життя є ще далеким від нормального. Коли б ми мали місцевих голярів, ми радо йому послали б, але коли кожний американський вояк сам голиться, він не бачить причин, чому советський генерал не мав би робити цього самого. Очевидно, ген. Воронов мабуть зрозумів скоро "капіталістичні" звичаї, бо більше не домагався "парикмахера", а по кількох годинах вийшов зі своєї кімнати обгородений та вимитий.

Напередодні 2. вересня 1945 р., наш цілий штаб вилетів до Покогами, великого японського порту, де на воєнному кораблі "Міссурі" представники японського уряду й армії підписали безумовну капітуляцію. Ціла церемонія тривала дуже коротко та виглядала символічно. Небо вкрилося буквально американськими літаками, а з численних кораблів, в момент підписування здачі, висадились тисячі американського війська на суходіл Японії. Рівночасно на летище Атцугі під Токіо, в сотках великих військових транспортів (С-54) прибула ціла Одинадцята "Ер-Борн" Дивізія. На "Міссурі", між численними альянтськими та американськими достойниками був ген. Вейпрайт, герой Батаан-у, який виснажений та виморений був щойно тепер звільнений з японського полону. Церемонія здачі була заклопочена малим інцидентом: представник канадської армії, в поспіху та подервуванні, зложив свій підпис на лінії документу, що була призначена для китайського делегата.

По підписанні здачі, цілий наш штаб

переніся до "Гренд Хотел" в Йокогама, де рівно ж примістився цілий чужинський військовий персонал, в тому числі й наші "советські люди".

Почалася наша щоденна співпраця зі Советами. В першу чергу треба було устійнити цілий ряд різних справ, як зв'язок, співпраця, і т. п. Наша роль перекладачів була надзвичайно важкою та ще більш скомплікована советським незнанням американських процедуральних метод. Пішлося про розб'ювання величезної японської армії, евакуацію воєнних полонених та цілий ряд інших справ, зв'язаних з капітуляцією Японії.

Крім советської місії, була в Токіо теж советська амбасада з її 40-членим складом. Майже до самого дня, коли СССР "вишловив війну" Японії, всі члени амбасади були вільні та користалися всіми правами дипломатичної недоторканости. Коли ж советські війська переступили кордони Маньчурії, японці арештували советських представників та вислали їх до місцевості Каруїзава, де були приарештовані інші європейські дипломатичні місії.

По прибутті американської армії, всі дипломатичні місії були випущені, в тому ж й советська, на чолі з амбасадором Яковом Маліком.

Ще в Манілі, зараз по приїзді Советської Військової Місії, мені впало кілька українських імен серед її членів.

В Йокогамі, під час офіційних конференцій, зглядно, під час першої, мені ненарочно вихопилося українське слово в перекладі англійського слова "аліай". Замість вжити російського "союзники", я вжив зукраїнізованого "альянти". По закінченні конференції, ген. Дерев'янка підійшов до мене та витягнувши папіросицю, запитав по-українськи:

"Сержант, а ви українець?"

"Так, пане генерале", відповів я.

"Це значить, що ми земляки!" враздувано продовжував ген. Дерев'янка, подаючи мені руку.

"З якої частини України походите?" пікавився далі "земляк". "Справді й ім'я у вас правдиво українське! Ну славно. Ось в нашій місії є нас трьох ук-

раїнців: крім мене є ще контр-адмірал Стеценко та майор Боровський. Обидва вони українці. Також українцем є наш амбасадор Малік та його дружина Меланія з Києва".

Ми говорили понад двадцять хвилин. Ген. Дерев'янка оповів мені про свої воєнні пригоди на німецькому фронті. Він командував 7-мою Піхотною Дивізією в IV-тій Армії (Українській) маршала Малиновського. Жалував, що не міг бачити Західньої України, одначе чув, що це "чужова країна". Вкінці згадав, що коли в них будуть святкувати роковини "Жовтнвої Революції", він радо хотів би мене бачити на прийнятті в амбасаді.

Після нашої розмови, мені доводилося ще кілька разів говорити з ген. Дерев'янком! Одначе, перед самим "святом" большевицької революції, він захворів на "дипломатичну недугу". Кремль, невдоволений політикою ген. Мек Артура в Японії, відкликав Дерев'янка на довший час до Москви, так що він повернувся по кількох місяцях, коли я вже від'їхав до Сполучених Штатів. Ген. Дерев'янка був далі в Токіо головою Советської Військової Місії.

Контр-адмірал Стеценко був, оскільки це можна було завважити, тихою людиною та найменш замітною в цілій місії. Чи це була політика "згорі" чи прямо це з його лагідної вдачі, він дуже рідко входив з американцями в розмови та взагалі мало виходив зі своєї кімнати в готелі.

Третім українцем був майор Іван Посиф Боровський, страховище цілого штабу советської місії. Не треба було багато часу, щоб зорієнтуватися, що він був НБВД-стом високої марки. Він теж був шертим зі всіма американцями: сварився, аргументував, розмахував руками. Зі мною постійно відмовлявся говорити по-українськи. А тому, що він був настирливим та поводився як справжній "безпризорний" хуліган, йому не раз замикали двері в нашому штабі таки перед його носом. У нас вже була постанова, що коли Боровський явився на порозі, полк. Лендер, зриваючись з крісла, казав:

“Питайте його зараз, чого ця птиця собі бажає!”

Звичайно, у Боровського було все якесь “діло”, однак коли ми зорієнтувалися, що він приходить більш чим потрібно, йому сказано, щоб всі свої домагання приносив на письмі та ще з підписом ген. Дерев'янка, або його заступника, ген. Воронова.

Одного дня група американських штабових старшин хотіла познайомитися зі советськими представниками та через нашу секцію запросила їх на “кактей парти” до готелю. По довгих нарадах, що тривали майже пів дня, Совети заявили, що вони “согласні прийти”.

Пришло їх щось шестеро: підполк. Тьонкіх, майор Селезнев, кап. Карамішев (їхній перекладчик, знав англійську мову), лейтенант Петрухно, лейтенант Потапенко, та сам Боровський. Розмова цілком не клеїлася, бо не було теми, на яку можна б свобідно розмовляти. Про свої пригоди на німецькому фронті большевики так вперто мовчали, неначе б між ними була добре підготова-

на конспірація. Вкінці один американський полковник попросив мене спитати Боровського, чи він знає, що сталося з маршалом Тимошенком.

Як тільки вимовлено ім'я Тимошенка, Боровський зірвався з крісла та не даючи мені змоги переложити запит американського старшини, почервонів та почав кричати:

“На что вам знать об Тимошенке! Пайдем домой, товарищі!”

Не змогли мої запевнення, що американський полковник поставив запит в цілком добрій вірі. Тимошенко, казав я, був для американської публіки великим героєм, коли він командував на проти-німецькому фронті. Цілком природньо, американці цікаві знати, що з ним сталося, так само, якби вони хотіли знати, що напр. сталося з ген. Мек Артуром, коли б його ім'я зникло нагло зі сторінок американської преси.

Однак, це цілком не переконало майора Боровського. Він забрав свою братью, не подякувавши навіть за гостину і не відаючи військового поздоровлення, що є загально прийнятим звичаєм

Якщо будете в Нью-Йорку, не пропустіть нагоди побачити цей чудовий міст Вашингтона на Гудзоні.

Фото Андрія Мироненка

не тільки між союзними військами, але також і з ворогами.

Одного вечора, в "Да-Ічі Готел" в Токіо, Боровському мабуть зм'якло "українське" серце й він приступив до мене та почав говорити. Бачучи, що він смирний та лагідний, я запитав по-українськи:

"Скажіть мені, будь ласка, майор Боровський, який тепер найславніший поет на Україні?"

Він дивився на мене, не кажучи ні одного слова.

Я настоював далі: "Чей же ви мусіли читати українських поетів чи письменників?"

"Та я вже восьмий рік в армії", промовив Боровський по-українськи.

"Чи чули ви про Хвильового, Підмогильного, Влизька?"

"Ні, не чув", відповів Боровський.

"А про Зерова, Бажана, Тичину, чули коли?"

"Ну, звичайно, чув".

Довгі погляди один на одного. Я починаю сміятися, що очевидно збентежило Боровського. Він, щоб направити враження, почав з великим патосом деклямувати Шевченкову "Катерину". Деклямував більшу частину в чистій українській мові, без жадних домішок російщини.

Однак, по тім швидко в нас знову прийшло до напруження відносин. Боровському замало було це, що він сам (та інші члени військової місії) харчувався в американській старшинській харчівні і він зробив собі звичку "перепачкувати" по пів десятка урядовців советської амбасади. Американський старшина, що мав нагляд над харчівнею, відразу побачив Боровського та його "пачкарів", однак, по американському звичаю, дивився крізь пальці та чекав, коли Боровський сам спам'ятається. Коли побачив, що совети не мають в нічому міри ані стриму, безпардонно викинув Боровського та його непрошених гостей з харчівні. Боровський лютився, проклинав нас, однак йому таки відібрали картку вступу до харчівні. Хоч нам не вільно було "вести політики" зі советськими делегатами, мені було таки приємно сказати:

"Майор Боровський, тепер напевно "Правда" чи "Ізвестія" мають "повне право" писати, що ви впали "жертвою гнилого капіталу!"

З амбасадором Маликом не мали ми змоги входити в ближчий контакт. Тільки при зустрічі з ген. Мек Артуром, він зробив досить несмачний нетакт. Коли його запитав американський генерал, чи він говорить по-англійськи, Малик відповів через перекладача: "Нет, Гаварю только по-русски". Кілька хвилин пізніше, в розмові, Малик був настільки нетерпеливим, що коли його перекладчик, капітан Барамішев, згубився в англійській мові, Малик докінчив його речення цілком поправною англійською мовою.

Ще один випадок зустрічі з українцем. Прибігає до мене один советський службовець з амбасади. Оглядаючись на всі боки, він шепотом заговорив по-українськи:

"Сержант, чи це правда, що ви українець?"

"Так", відповідаю йому.

"Ви знаєте, я також українець, з Києва. Я прийшов тут лиш на часок. Чи можете мене впровадити в офіцерську столову, щоб я дещо перекусив?"

Я запитав про його ім'я, але він швидко відповів:

"Пізніше скажу вам", шепнув він, оглядаючись чи хто не слухає нашої розмови.

До сьогодні я не знаю, чи це був підступ, щоб з'їсти добрий американський обід, чи вияв справжнього, хоч стероризованого українського патріотизму. На всякий випадок, "земляк" з'їв вечерю й стільки я його бачив, дарма, що в амбасаді доводилося мені бувати кілька разів після того.

Кап. Прудніков, член Советської Військової Місії, був смирним чоловіком. Цілими днями ходив за мною та благав, щоб я продав йому мої схожені черевики, "ботінки", як він їх називав. Коли цього благаання було вже забагато, я сказав йому, що продам черевики, якщо він продасть мені свій фотографічний апарат, з яким не розлучався днем і ніччю. Та на це він не згодився, навіть не хотів показати мені до рук. Одного

Батьки і діти

Статтю друкуємо як дискусійну. З огляду на важливість заторкнених тут проблем та потребою їх всестороннього висвітлення, запрошуємо наших читачів взяти участь в дискусії.

Редакція

Трагедія останніх поколінь полягає в тому, що вони живуть уривками уявлень різних днів, тоді, як вони належать новій, іншій добі, якої вони ще не уявляють собі...

(Віктор Петров. Збраник МУР-у ч.2).

Вивченням кроком проходить час, пробігають одна за одною хвилини історії і ніколи не вертаються назад. Вже скоро десять років еміграції, десять тяжких років відриву від Батьківщини. Який відтинок і якої доби винесли ми, підсоветська українська молодь, закордон? Яким є той черговий відтинок доби, що прийшов після нашого виходу? Як це відбилося на нашому поколінні вісімнадцятилітніх "сорока-роківців" після того, як ми відірвалися від них?

Але про все по черзі. Перше, ніж говорити про сучасний відтинок доби, гляньмо відважно на відтинок часу не давно минулий, на той, з якого ми вийшли. Він нам багато пояснить і про сучасність.

Багато уваги присвячувалось питанням нашої підсоветської молоді протягом цього десятиліття на еміграції. Почалось з брошури "Молодь Великої України і наші завдання", продовжувалось брошурою п. Шульги "Молодь Наддніпрянської України", багатьма статтями, доповідями, студентськими ідеологічними конгресами, аналізами, студіями, полемікою, навіть лайками. І не скінчилось. *І не мусить скінчитись*, бо це б означало, що всемогутній час цілком пішов повз нас, що ми цілком відірва-

разу, коли він задрімав на кріслі в голліввм "лоббі", я потиху зняв апарат з його плечей та відтинив, щоб поглянути. На металевій частині апарату стояло витиснене по-українськи: "Інститут імені Дзержинського, НКВД Харків". Прудников силою вирвав апарат з моїх рук, та змішаний сказав: "Ну ж, шутки у вас".

Ніс. Не може припинитися дискусія про сучасну підсоветську молодь тому, що від цієї молоді, якщо дивитися в перспективу часу й розвитку, залежати-ме "бути чи не бути" нашої нації.

З дотеперішньої дискусії вже викристалізувались кілька ясних поглядів на нашу молодь. Одні говорять, що це взагалі "пропаще покоління", "скалічена молодь", "розбиті бурєю". Інші говорять щось трохи протилежне, але в логіці му розвитку його скочуються на позиції першого погляду. Другі говорять, що молодь наша, це "народжені бурєю", що вона жила й марила тією "бурєю", але потім розчарувалася, залямалася, а у висліді стала безнадійною, безвірною, розбитою, а то й пристосованською, тобто, знову ж, "пропащим поколінням".

Якщо стати на позиції авторів цих двох поглядів, то з тих позицій вони безперечно мають рацію. Для авторів першого погляду все, що зросло і створилось на Україні протягом останніх 30 років, є чуже і незрозуміле, духово несприйнятливє і вороже (не зважаючи навіть і на те, що дехто з цих авторів і сам може протягом того часу перебував на Україні), для цих авторів наша підсоветська молодь дійсно є "пропащим, втраченим поколінням", бо ж воно, те покоління, вже справді ніколи не стоятиме за той світ ідей чи за таке їх розуміння, за які свого часу стояли автори цього погляду.

Для авторів другого погляду взагалі світ ідей, світ духового стремління, бажань, дерзань, поривів молоді більше не існує, бо не існує він у них самих, в авторів. Ці автори своїми специфічними

Найвищий будинок в світі Нью-Йоркський Empire State Bldg.

Фото А.М.

поглядами на нашу молодь найліпше показують нам, що значить *уривок* однієї великої доби, коли людство зривається з якоря. Своїми поглядами на молодь ці автори розповідають нам свою власну біографію, біографію уривка доби, коли щось велике й тяжке руйнувалось назавжди, ховаючи під своїми руїнами і самих руїників. Автори цього другого погляду відбивають нам той період часу, коли вони самі виростили й виховувались разом з своєю генерацією, переносячи суб'єктивно уяву про своє покоління на покоління наступне — нашу сучасну молодь. В авторів першого погляду такого суб'єктивізму немає і це так досить характерне явище.

В дотеперішній дискусії над проблемою сучасного покоління нашої молоді явно не вистачало методологічної систематичності. До проблеми підходили з різних боків і досить хаотично, дискусії не вистачало стрункості. Причиною цьому,

на нашу думку, був статичний підхід до проблеми, не розглядання її в процесі історичного розвитку. А історичний процес не становить же собою чогось безперервно одноманітного й незмінного, він рухається і одночасно розчленовується на певні відтинки, на "градациї часу", як їх звав В. Петров, на ступеневі послідовності, які різняться між собою і часто протиставляються одна одній. На нашу думку, проблему поколінь народу можна розглядати саме в такій ситемі. Так само і проблему нашої молоді.

Коли розглядаємо українську націю за всі тридцять років її поневолення сталінізмом, то може небезпідставно здаватися, що за цей період часу могло наредитись, вирости й оформитись тільки одно покоління. Може з біологічної точки зору так воно і є. Але з соціологічного погляду існує зовсім інший факт. З цього погляду, протягом цього часу наша нація породила три покоління. Для ясності, висловлюючись образно, ми представили б ці три покоління, як батька і двох дітей — старшого сина й молодшого.

Чи ж існує якась світоглядова різниця між батьком і його дітьми, чи існує різниця навіть між двома синами — старшим і молодшим? Наша відповідь є стверджуюча, позитивна. Так, в дійсності існує три покоління, які різняться між собою епохами, чи, вірніше, уривками діб, в яких вони духовно народжувались, росли і оформились.

Остання тридцятилітня доба історії нашого народу не становить собою єдиної цілоти, бо в ній є яскраво розрізнені три складових періоди. Ці періоди складаються буквально в десятиліття і це, до речі, свідчить про шалені темпи сучасного історичного розвитку. Які б етикетки ми не причепили на ці три періоди, це зовсім не грає ролі: факт є той, що між ними існує яскрава різниця. Припустимо, що цим періодам ми дамо такі назви: 1-й — період революції, 2-й — період розгрому революції, 3-й — період пореволюційний, "мирний". В цих трьох періодах і виростили три різні покоління нашого народу — батько і два сини.

Батьки руйнували старий світ, старші сини будували світ новий, а молодші сини народилися й вирости в тому світі. Батьки робили революцію, брали в ній свідому участь; старші сини свідомо будували новий світ, свідомо хотіли здобути в тому новому світі і своє незалежне місце, але збудувавши той новий світ, були роздавлені й розбиті ним (так само, як і батьки); а молодші сини народились в тому новому світі ніби безбаченками, бо вони були дітьми виключно і тільки отого нового світу, бо і батька і старшого брата той новий світ вже цілковито знищив. Батьки були сучасниками революції і вони знали докладно старий, до революційний світ: старші сини були сучасниками НЕП-у і незіндустріялізованої України, сучасниками Українського Ренесансу і його трагедії, сучасниками тридцять третього і тридцять сьомого років, сучасниками розгрому революції. Старші сини розчарувались в тому новому світі, який вони самі будували, а розчарувавшись ставили навіть спротив, хоч вже й було пізно: тридцять третій і тридцять сьомий, заміною п'ятому нового режиму їм і їхнім батькам зламали хребет, потрощили віру, знищили надію.

Молодші ж сини народилися вже в новому світі, під повим закріпленням режимом: про старий дореволюційний світ вони визнали тільки з книжок, бо батьки були в цей час на Соловках і не могли нічого розповісти; про НЕП, колективізацію і голод вони теж знали дуже мало і то не з власного досвіду, бо в часі тих подій вони були ще в пелюшках, а так, може, десь щось почувли, бо ж старші брати, якщо їх обминула доля Гараганди, сиділи тихо і не казали ні слова про те, що знають. Вирости ці молодші сини в школі, в піонерських загонах, біля комбайнів в колгоспах, біля турбін Дніпрельстану, біля армій, партії і "вождя". Вони не знали нічого правдивого про минуле, вони були поколінням без традицій. І саме оне покоління і є справжньою сучасною українською підсоветською молоддю.

Ми вже відчуваємо, що хтось ставить на полях цього журналу при цих словах знаків п'ять питання і оклику. Але...

Ми не беремо тут окремих випадків, окремих винятків. Ми пробуємо говорити про загальну масу нашої молоді. І також одночасно стверджуємо, що не думаємо обвинувачувати ні батьків, ні старших братів нашої молоді в тому, що вона, ця молодь, виростила без їхньої опіки і нагляду, що вона є безбаченком, без спогадів з минулого, без традицій. Трагедія останнього покоління нашої нації є спільною трагедією і батьків і дітей. Ніхто з них не винний.

Але, чи трагедія? Історія не знає безконечних трагедій. Вона знає лише трагічні епохи, трагічні передоми, які часто дуже болісно й криваво ділять процес історичного розвитку. Трагедія нації? Ні. Може бути трагедія покоління нації, трагічний перелом в житті нації, а від нього може початися нова ера, нова епоха в житті нації. І яким би трагічним не виглядало оце останнє покоління? нашої нації — наша сучасна молодь — в очах батьків її і старших братів (два погляди на проблему молоді, згадані на початку статті!), це покоління існує, живе й бореться не зважаючи ні на що.

По боротьбі можна оцінити нашу молодь. Так, як молоде дерево, що виростає затиснуте з усіх боків кам'яними скелями, але бореться з своїм оточенням, тягнеться вершком до сонця, гіллям розширає щільни в стінках скель, а корінням проїдає кам'яний ґрунт і добувається ним до цілющих джерел підземної води, так і наша молодь, виростаючи в кам'яному оточенні закостенілого режиму, ставить йому спротив, пробивається до сонця-свободи, розширає щільни-протиріччя національні, соціальні чи політичні, а корінням своїм — розумом шукає цілющої поживи для себе в науці. Так як і дерево, що виростає між скелями, є з покрученим стовбуром і поламаним гіллям, але гін його вгору до сонця є нестримний, і коли воно виростає до сонця, то стає могутнім дубом, так і молодь наша там на батьківщині може й справді є покрученою й дешо здеформованою, але гін її до свободи є непереможний, як і сама воля. Головне, найхарактеристичніше і найбільш виправдуюче нашу молодь є те, що вона росте, живе й бореться са-

ма, майже без жодної допомоги й підтримки з чийого б то не було боку.

Режим почуває і добре собі усвідомлює загрозу збоку цього нового покоління, що вирросло виключно в його надрах, не маючи жодного минулого, а маючи тільки нестерпне сучасне і віру в краще майбутнє. Режим боїться очей своїх "іншомців". Доказом цього є хоч би перманентна боротьба режиму з цим поколінням молоді.

Коли режим дав був свого часу повну свободу навчання, здобуття освіти і знань одній молоді, то він може це робив навіть щиро, надіючись на те, що ця молодь, не маючи минулого, буде йому вірною. Але він скоро побачив, що в молоді виростають крила, що вона "утверджується", як висловлювався Тичина, і стає небезпечною, бо неслух'яною й непокірною. Тоді режим оголошує війну молоді і поганій слави законами жовтня 1940 року, заводячи платню в школах, фактично відбирає в молоді право вчитися. Другими законами того ж таки року, а ли режим проголосив щорічну мобілізацію молоді в школи т. зв. "трудо-резервів", де молодь перестає бути мотлоком а стає тільки резервом робочої сили, де її примушують вчитись два роки, далі чотири роки примусової практики і то там, куди пошле уряд, а далі чотирьох років примусової військової служби в армії. Так пропадає молодість.

Молодь відповіла на ці заходи режиму стихійним протестом. Шкода, що про це все так мало відомо. Але факти були. В Київському університеті і в Харківському медичному інституті, наприклад, з'явилися антиурядові ланцюжки, в багатьох ВУЗ-ах виникли широкі студентські страйки, коли студенти просто не з'явилися на лекції протягом кількох тижнів, в десятиліттях подекуди з'явилася на стінах "шарканна азбука" на адресу "вождів", в багатьох міснях уряд перевів широкі арешти серед молоді.

Це все було ознакою непокірності нового покоління. А про що говорять, наприклад, такі факти, як те, що студенти ломоносівського університету в Москві, проживши серед російського моря добру половину своєї молодості, все ж таки залишалися патріотами україн-

ської нації і пізніше навіть йшли на смерть за неї? А вони, як відомо авторів, на Кащенко не виховувалися, а про визвольні змагання знали тільки з "Історії громадянської війни". Або про що може говорити такий факт, як те, що безиритуальні вихованці будинку НКВД в Ленінграді, народжені колись на Полтавщині, пройшовши через всю минулу війну від Ленінграду до Відня, через рік після закінчення війни, переходили кордон на Захід і виявлялися свідомими й хоробрими українськими патріотами? Ці факти незаперечні і вони дуже багато говорять про нашу молодь.

Але найяскравіше, на нашу думку, боротьба молоді нашої проявилася під час минулої війни. Коли старші брати і батьки, будучи мобілізованими в армію, спромоглися в дієвості лише на пасивний спротив — здалися в полон німцям, то молодші брати — сучасна молодь — взялася за зброю. Підійшли осередки ОУН в промислових центрах України — на Донбасі, в Маріуполі, Сталіно, в Кривому Розі, Дніпропетровську, Одесі і т. д. складалися в абсолютній більшості з нашої підсоветської молоді. Партизанські загони на Чегнігівщині й Волині, унівські загони на Подоллі й Житомирщині також поповнювалися припливаючою підсоветською молоддю. Це факти відомі, хоч, на жаль, представників цієї молоді на емірації майже немає, щоб вони самі могли доказати про це все.

А чи була наша молодь безідейною? Як розповідають очевидці, в районі Донбас — Кривий Ріг — Дніпропетровськ — Маріуполь ОУН-івців-галичан було тільки щось біля двадцять чоловік; решта — сотні, а може й тисячі, була підсоветська молодь. І що ж вийшло? Брошури Донцова, як розповідає учасник підйїлля з Донбасу, він власноручно повикидав в ніч, хоч керівник осередку, галичанин, мало не викинув його з організації за це. А пізніше і керівник той зрозумів, все зрозумів. Оті двадцять ОУН-івців, частина яких лише залишилися живими, повернулася з України зовсім іншими ідейно людьми. Їх перевиховала наша молодь, ідейність якої

виявилася далеко сильнішою, ніж "дух" Донцова.

І навіть та частина нашої молоді, що пішла в советське антинімецьке підпілля (хоч ця частина явно була значно меншою від тієї, що пішла й переробила ОУН-івців), виявила себе не знищеною. Про це свідчить хоч би історія Краснодарського підпілля на Донбасі, історія "Молодої Гвардії". Советський письменник Фадєєв у великій мірі описав правдиво в першому варіанті свого роману, історію цієї організації. Українські комсомольці, в той час, як їхні "батьки" (партійці) повтікали в Сибір або видавали один одного німецькій поліції, самі створили підпільний осередок на Донбасі і боролися проти німців до загибелі. Самобутність, стихійність, неалежність, в якійсь мірі—анархічність, поруч з впертістю, хоробрістю й витривалістю, — ось риси "Молодої Гвардії". "Молодогвардійці" не боролися ні за "родіну", ні за Сталіна. "Я присягаю помститись за спалені, зруйновані міста і села, за муки і смерть героїв-шахтарів", — це єдині слова

присяги, що її склали самі "молодогвардійці". З певністю можна сказати, що якби якийнебудь ОУН-івський "Макальондра" (правдиве псевдо з Донбасу) потрапив би своєчасно в Краснодар, то вся "Молода Гвардія" стала б "бандерівською"! Така правда про "Молоду Гвардію" і зовсім не дивно, що Кремль гостро розкритикував роман Фадєєва та примусив недавно переписати його наново в цілком фальшивому дусі.

І багато ще різних фактів можна записати на візитній карточці нашого сучасного покоління. Не таким воно є, як дехто уявляє його. Не страшне і не безнадійне воно, не пропащим і не покаліченим, не прорежимним, не пасивним і не безнадійним. В одному тільки мають рацію критики цього покоління: воно є новим у всебічному значенні цього слова. Але ж все нове на світі є завжди молодим і живучим по природі своїй. Все нове вагітне завжди великими несподіванками для тих, хто звикся з старим, і тому так часто не вірять існуванню того нового. "Якщо не таке,

Драматичний гурток філії ОДУМ в Трентоні. В центрі керівник гуртка Ол. Кириченко.

Фото Михайла Великорідька

Два типи підсоветського студента

На початку 1952 року, в першому та другому числі журналу "Октябрь", з'явився новий, щойно виїшовий в світ роман Г. Свирського "Здравствуй Университет!". На диво, твір досить правдиво зображує життя й побут сучасного советського студента, що являється рідкісним явищем в сучасній літературі ССРС. Щасливу, безтурботну життєрадісність молоді, яку зображає автор в своєму творі, все ж таки не рідко затьмарюють трагічні моменти правди: шукання за хлібком, потреба пари взуття, а особливо — наявність соціальної нерівності та вплив її на відносини між студентами.

... Щойно скінчилася війна. Життя, прокинувшись після важкого кошмару війни, руїн, вбивств, пожарів, починає оживати знову. Разом з ним прокинувся й столичний університет. Скільки юних сердець чекало його пробудження. І діждались. Багатотисячний потік юнаків та дівчат з шумом заповнюють його обширні аудиторії. Вчорашні школярі, фронтовики, люди з усіх кінців країни, всіх національностей, несучи в серці палке бажання — вчитися, рвуться пошати в його широкі двері. Та двері хоч і широкі, але не для всіх. Фронтвик Петро Гай, приїхавши в університет, покладав на нього великі надії. Бо де ж, в якій країні, відкриті двері науки навіть для простого селянського хлопця? — думає він. Та й на стінах університету красується плакат зі словами самого вождя: "За розквіт науки, тієї науки, яка не відокремлюється від народу!". Отож, кому тоді, як не Петрові мусять бути доступними двері університету, двері науки? Він же, виходець з колгоспного села, справжній представник народу. Ще під час війни, будучи на фронті, Петро вимріяв університет в своїх мріях, снів про нього. І ось, будучи вже на його порозі, він не може ввійти разом з іншими до його коридорів. Не може тільки через розпорядження Міністерства Освіти, яке наказало, що до університету цього року приймаються тільки школярі-медалісти. Для Петра ж, який всю війну провів на фронті, втративши чотири роки, двері науки замкнені. І ніколи б не здійснилася Петрова мрія — вчитися, якби раптово, мабуть з переляку, не відкликали цього бюрократичного розпорядження в зв'язку з прибранням з посади міністра — його автора.

... І ось Петро в університеті. Але як тяжко йому, заскоружлому фронтовикові, пробивати дорогу в науку. Як тяжко йти пога-в-ногу з тими, які щойно вчора прийшли зі шкільної лавки! А тут ще й завжди напів голодний, бо в студентській їдальні "більше, як пів картки, відрізають за сам сун", напів босий, бо ж хіба стипендії вистачить, щоб справити ще й нові черевики? А про костюм, то вже й говорити нічого. Треба спершу матері, вдові-колгоспниці, галопі послати. Та ще й з боргами розрахуватися... Дуже часто через ці обставини Петра охоплював песимістичний настрій і розпука. Непрохані думки сверпили голову: чи вистачить в нього сил, знання, щоб пробивати тернистий шлях до науки; та й навіть він вчиться, в той час, коли мати бідує? Чи не ліпше було б кинути все й

(Продовження на стор. 26)

як те, до чого ми звикли", значить, "ліпше закрийте Америку!". говорить один з чудацьких героїв Щедрина. Але Америку вже закрити не можна...

Це нове покоління нашої нації залишилося вдома і з часу нашої розлуки з ним вже скоро мине десять років. Що змінилося за цей час? Як і в які стору-

ли розвивається далі це наше покоління? Тяжко, дуже тяжко говорити про це з закордону. Але мусимо слідувати, мусимо приглядатися, бо ж таки доведеться нам колись знову зустрітись.

Свій погляд на ці питання виложимо в наступній статті.

СОЛДАТИ

(н о в е л я)

Олесь Гончар, належить до наймолодшого покоління українських підсовєтських письменників. Народився 1918 року в с. Суха на Полтавщині. Вчився в технікумі журналістики, пізніше в Харківському університеті, не закінчивши якого в 1941 р відходить в армію.

Після демобілізації в 1945 р. вчився в Дніпропетровському університеті і закінчив його 1946 р.

На еміграції, не раз уже писалося про роман О. Гончара: „Прапороносці” („Свобода” др. Луців та інші) як також друкувалось декілька новель в журналах, („Нові Дні” та інші).

Ол. Гончар, маючи солідну освіту, великий життєвий досвід (у війну він ввесь час перебував на фронті, а по війні вже не раз відвідував Китай та інші доступні йому країни), а головне маючи талант письменника, стає визначною особистістю в українській літературі.

Друкована тут новеля „Солдати” (в першому виданні „Завжди солдати”), звучить дисонансом до тону більшовицької пропаганди про „щасливе й радісне життя”, в ній показана сіра буденщина підсовєтської людини, що не зважаючи на оточення, навіть не захоплюючись ним, пробивається вперед.

Доцент стояв за кафедрою, ніби на капітанськiм мостику корабля. Він читав, а студенти конспектували навстоячки, приклавши зонит один одному до спини. В аудиторії, голій, як палуба, не було ні столів, ні стільців: все поналили окушантин.

Та не спалили чужинці весну, вона струмилася в розбитті вікна тугими пастмами сонця та зеленим майвом капітанів.

На перерві дівчата не кинулися наввицередки до балконів, як колись, до війни. Тепер двері були забиті наглухо, зрушені балкони ледве трималися, готові обвалитися під найменшою вагою.

Доцент, постукуючи палицею, сходяв з кафедри. В цей момент він почув як хтось твердим кроком пішов йому назустріч. Кроки стихли на тій віддалі, яка звичайно зберігається серед військових при віддачі честі.

— Дмитре Івановичу...

Коли б доцент був видющий, то побачив би перед собою юнака-офіцера, який недавно зв'язився в інституті.

Дмитре Івановичу! — голос юнака чеканився. — Я вас пам'ятаю. Колись ви були бійцем моєї роти.

— Ви... Ви...

— Горовий.

— Лейтенант Горовий?!

— Ні. Уже гвардії капітан Горовий. А тепер... студент Горовий.

— Дуже приємно. — сказав доцент, подаючи руку. — Але що це? Ви мені лаєте ліву руку?

— Правої я... не маю, Дмитре Івановичу.

Понечене темне обличчя доцента зібгалось в болісну гримасу. Деякий час обидвоє помовчали.

— Навіщо ви мене величаєте по-батькові?

— Тут вас усі так величають.

— Прощу вас... Звертайтеся до мене, як тоді... просто: по прізвищу — Глоба. Це буде нагадувати мені ті часи, коли я був бійцем вашої четвертої роти... Коли я ще мав зір.

**

Глоба пам'ятав Горового дуже добре. Зі спогадом про молодого запального лейтенанта в нього довгий час пов'язувалось відчуття загрубілої кривди, гіркоти і образи.

Це було в бентежний серпень сорок першого року.

Якось уночі роту Горового разом з іншими підрозділами перекидали з одної ділянки фронту на іншу. Ніч була темна, як льох. З самого вечора сіявся важкий теплий дощ. Крізь нього, ніби крізь рухливі безкраї хащі, шла рота форсованим маршем. Коли голова колони безшумно зупинялась, задні з розгону набігали на передніх, тикалися носами у спина товаришам і прокидалися. Перед тим бійці не спали кілька ночей.

На коротких привалах не шукали сухого місця, його не було, падали, де заставала команда, і одразу засинали, як убиті — в багнюці, по шляху. Це була справжня солдатська розкіш, оця м'яка земля під боком.

Глоба пам'ятає, що за п'ять хвилин привалу він встигав і лягти, і пригорнути полою шинелі гвинтівку, і поправити під головою каску, і заснути, і навіть побачити сновиддя. Сновиддя були різноманітні, барвисті, просторі, як весна за містом. І цим творилося враження, що він спав довго. Коли його хтось будив, нтовхаючи чоботом під бік, то не вірилося, що все це відбулось протягом п'яти хвилин.

А на одному з привалів Глоба заснув. Його сусідок, жаліючи знесиленого товариша, вирішив не будити Глобу. Хай, мовляв, відпочине, а завтра наздожене.

Глоба прокинувся, коли біля нього вже нікого не було.

На всі чотири боки стояла непроглядна темрява, зловісна глухомань, сіявся байдужий, якійсь чужий дощ. Глобі стало раптом так самотньо і лячно... Розлімішена дорога заджвакала йому вслід, ніби гналаєся.

Затемніли терни обабіч шляху. Дивно було, звідки вони взялиєся? Ніби попаростали тут, доки він спав. Позводились ханаючими темними петрями понад стеновим рейдом.

Глобу проймав жах, гнався за ним табуном мовчазних уневірених вовків. Адже це було так безглуздо, так жахливо...

І він біг, біг, притримуючи ремінь гвинтівки, стогнучи з відчаю і побрязкуючи важкими солдатськими кшпешнями.

— Стій! Хто такий?

Перед ним виресли з темноти дві постаті в касках.

— Свої...

— Хто свої? Куди чешеш?

— Відстав... Не розбудилиш... х-ху!.. Доганяю своїх...

— Доганяєш! — засміялися двоє. — Де ж ти їх доганятимеш? Вони ж — на передову...

— І я...

— А ти чешеш в тил!

— Що ви? — Глоба похолонув — В тил?

Виявилося, що всі вони були з одного батальйону. — Давай з нами. З нами не пропадеш. Ми теж... доганяємо.

Ці добрі душі проспали ще на попередньому привалі десь під парканом. Але вони надіялись скоро наздогнати своїх і не особливо тужили... Можливо тому, що їх було двох: двом завжди легше.

Починало сіріти, коли наздогнали батальйон. Горовий уже, видно, знав, що в нього загубився боєць. Ідучи обіч роти, лейтенант щоразу оглядався. Глоба, зашавши поли шинелі за ремінь, наздоганяв підбігцем. Забачивши свого командира, він ще здалеку замахав йому.

Горовий, сціпивши зуби, зупинився край дороги.

— Де бродили, Глоба? — накинувся він на бійця.

Командир дивився на нього з ненавистю. Убив би своїми очима, якби міг.

— Не почувли! Поглухли! — Горовий грубо вилаявся. — Ворог уже Дніпро переходить, а ви все не чуєте!.. Тільки... відповідай за вас!

— Товаришу лейтенант...

— Ширше крок! Доганяй!

Глоба набавив крок. Йому було важко, душно, боляче. Він не звикся ще з війною. Його, сивіючого солдата, ніби вишмагали на майдані. Хотілося обернутися до цього нещасного юнака, з'ясувати йому по-людському, як це трапилось, сказати все.

Проте Глоба знав статут і нічого не сказав. А слова лейтенанта вкарбувались йому в саме серце.

З часом він намагався по-своєму виправдати первозну різкість молодого командира. Адже то були дні такої високої трагічної напруги! Тяжко іноді було володіти собою. І нічого незвичайного не було в тому, що цей юнак з роз'ятреними червоними очима так жорстоко вибанітував одного із своїх підлеглих. Чи знав молодий лейтенант, що цей літній, сумний його боєць ще три місяці тому навчав сотні таких же, як він, зелених хлопців? Але зрештою, що було Горовому до того, чим займався Глоба до війни? Лейтенант знав тільки одного Глобу: бійця своєї четвертої роти, за поведінку якого він відповідав. Так вимагали суворі умови фронту.

Через кілька днів Горовому доповіли, що боєць Глоба тяжко обпалився. Лейтенант похмурнів:

— Як же він?

Розповіли, що на окоп Глоби ішла ворожа танкетка. Боєць вихопив з ніші пляшку "КС", підняв над головою, щоб кинути, і в цей момент... по ній зникнула кулею. Клубок полум'я огорнув Глобу, шугонув у ячейку, виповнюючи її мов крилицю, вогняною водою. Можна було чекати, що боєць викинеться з землі, і то була б його певна загибель. Але він не розгубився, не викинувся на поверхню під ворожі кулемети. Стояв у тісній ячейці, по шню в полум'ї, розпікаючись, як металевий волосок в електричній лампі. Не розгубившись, вихопив з ніші другу пляшку.

— І що? — очі лейтенанта спалахнули.

— Попав!

— Чудово, — полегшено зітхнув Горовий. Йому тепер стало навіть жаль свого бійця, з яким він попередодні повівся так суворо. — Правду кажучи, добросовісний був старий.

Увечері лейтенант разом з іншими втратами списав і Глобу, не надіючись уже більше ніколи зустрітися з ним.

**

В інституті Горовий не одразу зважився підійти до сліпого доцента. Зустрічаючись з ним у коридорі чи на лекції, офіцер щоразу почував себе ніяково. Бо чомусь той прикрий випадок на марші, Горовий також досі пам'ятав.

Але одночасно він і гордився тим, що командував колись такими людьми. Хто були вони, ті десятки його бійців, молодих і літніх, що мовчки добали шани

на лекучих гірких рубежах 41-го року. Може там були трактористи і шахтарі, поети і інженери, як цей, уже сивий тепер, кандидат технічних наук, що стоїть зараз і диктує слухачам з пам'яті десятки найскладніших формул? Може... Але тоді Горовий не мав змоги добре приглянутись до кожного з них. То була стрілецька рота першої лінії, і люди в ній не довго затримувались. І хай дарують йому за недостатню уважність живі і полеглі.

Так, то був один фронт, це — інший. І що ж дивного в тому, що зараз перед Горовим стоїть з вишаленими очима один із його колишніх рядових, стоїть за новою тесаною кафедрою, високо тримаючи голову, іноді повертаючи її вбік, як по команді "рівняйся". Кожне слово його аудиторія ханає на льоту, і Горовий ханає теж.

А ханати важко. Оця ядерна фізика, оці ханці ізотопів. Деколи Горовому здається, що він так і не спроможеться збагнути всього. Отак битиметься, битиметься і все-таки буде позаду інших. Що й казати: багато ним втручаєно за війну. Доки він сидів у вогких бліндажах над своєю чотирьохверсткою, наука тим часом йшла вперед. Не до ізотопів було йому тоді, коли він крався з бійцями через міноване поле до першої лінії ворожих траншей... А зараз... Часом здається, що це вже понад міру його сил. Іноді хочеться махнути рукою і шукати собі місця деінде.

З Глобою він мав уже кілька розмов, і жодного разу викладач навіть натяком не згадав про той давній неприємний епізод. "Може він забув? — думає іноколи Горовий. — Зрештою, то ж була дрібниця... Спалах". Бо коли б Глоба тамував у собі образу, то хіба міг би він з такою щирою, неудаваною симпатією ставитись до нього. Десь, на чомусь це далось би взнаки.

Одного разу Горовий з дівчатами однокурсницями пішов до Глоби на консультацію. Спочатку дівчата запитували Дмитра Івановича, з'ясовуючи незрозуміле. Потім він сам, за своїм звичаєм, став їх запитувати, визначаючи, наскільки добре засвоєно матеріал.

Дмитро Іванович сидів за столом прямий, підібраний, в чорній гімнастерці, застібнутій, як завжди, на всі гудзики. Його порубцьоване обличчя весь час помімувалося. Здавалось, думки перекочуються по ньому безперервними хвилями. Дівчина, яку саме запитував Глоба, спіткнулася на одному з запитань. Він спокійно, запитав іншу.

— Ви, Ясенецька.

— Теж... не знаю... — зам'ялася Ясенецька.

— А ви, Горовий? — лагідно продовжував викладач. — Може ви знаєте... Горовий, червоніючи, підвівся.

— Знаю.

Власне, він теж до пуття не знав цього питання, але якось язик не обервся сказати "ні".

— Будьте ласка, — промовив Глоба. Обличчя його заяснилося. Навіть не бачачи стрункого вишколеного колишнього свого командира, він проте, видимо гордився ним перед присутніми. Дівчата, перешіптуючись, дивилися на цих двох фронтовиків-інвалідів.

— Чому всі фронтовики такі красиві? — шепотіла одна до своєї подруги.

Якось непомітно було їм в цей момент, що перед ними — інваліди. Здавалось, що це міцні дуби, обчухрані наглими блискавницями.

Горовий нервував, відповідаючи. Збівся раз, почав вдруге. Дмитро Іванович слухав терпляче. А Горовому здавалось, що він верзе якусь нісенітницю. Здавалось, що стоїть на розічченому добіла камені. Його все більше розбирав лютий відчай, гнів за втрачене і непоповнене. Нарешті Горовий злісно махнув рукою і піби брязнув на стіл:

— Все.

Що все, Горовий?

Викладач стривожився.

— Залишу... Кіну інститут.

— Що-о ви сказали? — повільно підвівся Глоба. — Що ви сказали, Горовий? Повторіть.

— Там були дні і ночі! І тут знову дні і ночі. А толку... чортма. Я просто співживею на чотири роки... А тепер... не наздоженеш.

— Не наздоженете? — зашепотів доцент обурено. Руки його тремтіли на столі. — Не наздоженете?

Дівчата шепотілися.

— Вийдіть... на хвилину, — нетерпляче звернувся до них доцент, підвищуючи голос: — Вийдіть геть.

Студентки вийшли.

Тепер вони осталися в аудиторії вічна-віч.

— Так що ви надумали? — нагинаючись через стіл, роздратовано зашепотів доцент. — Хочете шукати легшого шляху? Тут важко?... Тут не наздоженете? А пам'ятаєте...

Горовий відчув, як його понесло кудись у гарячу задушливу прірву. Знав, що зараз заговорить саме про той давній випадок. І Глоба заговорив.

— Пам'ятаєте ту страшну пекельну ніч десь у степах за...

— Пам'ятаю.

— Пам'ятаєте, як я відстав, як ви мене...

— Пам'ятаю.

— І я... теж пам'ятаю. Спочатку я був глибоко ображений, а пізніше... Пізніше я, думаючи про вас, виправдав вас і вашу поведінку. Ви справді відповідали. Ви тоді вишмагали мене, бо я відстав від роти. Нині ми помінялись місцями. Хіба мені не болітиме, коли ви відстанете, коли ви кинете ядерну фізику заради іншої легшої роботи? Скажіть, як я повинен буду назвати такий ваш вчинок?

Горовий мовчав, стоячи перед Глобою. Хіба ви забули, коли ви мені тоді крикнули...

— Ширше крок, — пригадав Горовий.

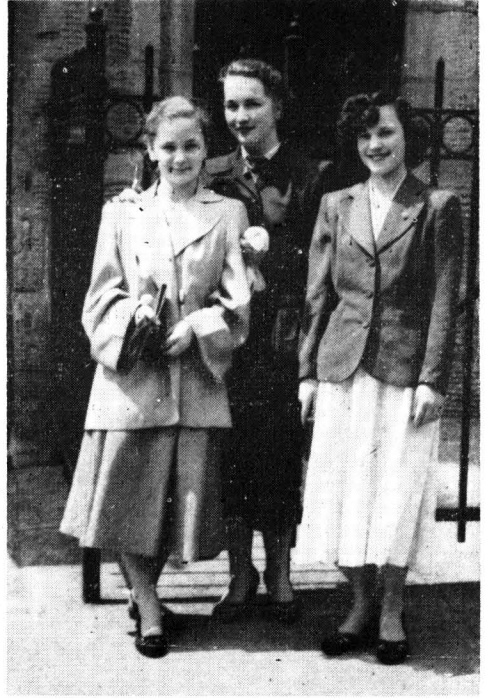
— ... Саме так... То ніби взяли мене за карк і кинули вперед. І я... наздогнав.

— Там було легше.

— Все, що вже подолано, завжди здається легшим, — серйозно продовжував доцент. — Я не хотів нагадувати вам про цей випадок. Не подумайте, що я злопам'ятний.

— Я цього не думаю, — сказав Горовий. Він і справді цього не думав.

— Так от, щоб я більше таких розмов не чув, — сердито виговорив доцент. Роти пішли... в фізику. Так, в фізику. І ви, Горовий, мусите доганяти...

На З'їзд...

Українські дівчата м. Нью-Йорку.
Фото Б. Марущака

Український календар

1. 10. 1665 *Обрано на гетьмана Правобережної України Петра Дорошенка, що за Ів. Виговського був полковником. Змагався з Брюховецьким, щоб стати Всеукраїнським Гетьманом, але року 1667 за Андрусівською угодою, Україна була поділена по р. Дніпрі між Москвою і Польщею. Щоб позбутись опіки віковичних сусідів-ворогів Дорошенко заключив договір з Туреччиною (Рада на р. Росаві в м. Корсуні — 1669). Воював з Польщею, взяв Кам'янець і Львів. Підписав Бучацьку угоду, за якою Польща визнала незалежність України. Брюховецький був убитий і Дорошенко став Гетьманом України по обидва боки Дніпра. Після страшної руйнівної боротьби, Дорошенко зібрав в м. Чигирині Раду, і переговоривши з І. Сірком, склав*

(Закінчення з стор. 20-ої)

поїхати на рідну Україну, до матері, допомогти їй побороти злидні, які так обсіли її після війни? А якби він вчився, то що його чекає після закінчення? Столиця, рідне село, чи "далека Тмугаракань" в Середній Азії? В такі хвилини душевного заломання Петра охоплювала зависть, сліпа ненависть до тих, які "тут відсиджувалися і дисертації писали, доки ми окопами пів землі перерили. А тепер, — хто я перед ними? Неук." Деякі товариші-студенти розуміли його, співчували, всіма силами намагаючись допомогти йому побороти його тяжкий стан, інші ж тільки сміялись з його ламаної російської мови, дивуючись, як він міг потрапити до університету...

Першою серед тих, що сміялися з Петра, вважаючи його інтелектуально недорозвинутим в порівнянні з собою, була Ліля Крилова, студентка — однокурсниця. Була вона донькою лікаря, отож і не дивно, що змалку не знаючи недостатків, живучи в розкошах і безтурботності, відпочиваючи на казкових дачах, роз'їжджаючи на "віс-ах" з приватним шофером і нянею, годуючи собачку смаженим м'ясом в голодні післявоєнні роки, Ліля мала змогу посягнутися на книжки, звідки й походить її інтелектуальний розвиток. В зв'язку з цим вона й показувала себе "превосходствующей" перед Петром та іншими, йому подібними, вважаючи начитаність за вищість інтелекту. На це її ставлення Петро з жалем говорив: "Якби їм, так як мені, прийшлося..." А Ліля й справді не могла зрозуміти тих обставин, в яких живуть її однолітки, як Петро і інші. І чи можна її винити в цьому? Ні. Винна система, яка з дітей більшовиків робить справжніх вельмож. Може її батько, (старий більшовик) як досвідчений столичний хірург справді заробив собі право своєю власною працею на розкішне життя. Але чому ж, по якому праву, думає Ліля, — "повага, заслужена батьком, піднімає в очах і її"? Чому її однолітки не мають того самого, що має вона? Які її надзвичайні заслуги, що дають право на привілей? Чи не більше право на це має Петро, який грудьми своїми, на жаль, обороняв оцих всяких Ліль?

А таких Ліль там немало, хоч не мало і таких Петрів.

Отже, не слід дивитися на сучасне покоління советської молоді, як на щось сдине, суцільне, як ми всі звикли дивитися на це. Покоління це складається з різних, але головню двох протилежних суспільних груп, різних по своєму становичу, походженню, й світосприйманню, Петро й Ліля — це дві протилежні групи молоді. Ціли бюрократів — це нова група в советському суспільстві, з новою психологією пануючої верхівки. Тип Петра це нова, найбільш небезпечна, для большевицького режиму сила, з якою режим веде постійну боротьбу, засилаючи на каторжні роботи в Сибірі, просто винищуючи, чи так "лагідно", як посилення в школи ФЗУ, щоб зробити напівосвідченим робітником і не допустити далі вчитися. Та проте сила Петрів всезростаюча, і наше завтра належить Петрам, а не Лілям.

свої клейдони. Дорошенка викликали в Москву і більше на Україну не пустили, (щось подібне, як більшовики зробили з українським комуністом Г. Петровським).

1. 10. 1187 *Помер галицький князь Ярослав Осмомисл, в м. Галичі.* Жив у згоді з Угорщиною і Польщею. Воював завзято з Ізяславом II, Великим князем Київським, і тільки після смерти його, замирився з сином Мстиславом. Мав клопоти з жінками Ольгою і Настасією, та боярами. "Галицький Осмомисле-Ярославе, Високо ти сидиш на своїм золотоківанім столі, підперши Угорські гори своїми залізними полками, заступивши дорогу королеві (угорському), зачинивши Дунаю ворота, радячи суди до Дунаю. Гроза твоя по землях тече. Ти відчиняєш ворота київські, стріляєш з батьківського золотого стола по далеких землях." — говорив про Ярослава літопис.
2. 10. 1940 *Указом Президії Верховної Ради ССРСР введено оплату за навчання в середніх та вище-середніх школах.* Тоді ж, видано указ про т. зв. "мобілізацію трудових резервів". Молодь 14-16 років, шляхом примусу, посилається в школи ФЗУ і ФЗН. Велика частина молоді немаючи можливості платити за навчання, не йде до середніх і вищих шкіл, а поступає на працю в колгоспи чи фабрики, так і залишаючись з нижчою освітою.
7. 10. 1253 *В м. Дрогоичині, під час походу на Ятвягів, без пишноти, без з'їзду князів, панський легат Опізо, коронував Галицько-Волинського князя Данила,* що став зватися королем Руським. На це намовила Данила мати його — католицька принцеса. В цей час на Україну насунула татарська орда, зробивши велику руйну.
9. 10. 1904 *Народився Микола Бажан,* один з кращих письменників та перекладачів в сучасній українській літературі. Проте, запродавши свій талант більшовикам, став трубачем комуністичної пропаганди на Україні та вірним наймитом Кремля.
10. 10. 1931 *Пущено велику Зуївську електростанцію в Донбасі,* що стало першим великим кроком в індустріалізації України.
10. 10. 1943 *Указом Президії Верховної Ради ССРСР введено орден Богдана Хмельницького.* Перед обличчям небезпеки розгрому, більшовики змушені були піти на поступки національним почуттям українців.
10. 10. 1932 Пущено Дніпрогес.
12. 10. 1727 Обрано гетьманом 70-річного Данила Апостола. Це був час коли померла цариця Катерина I, та імператором став 12-річний онук Петра I, син покараного на смерть царевича Олексія. Петро II. Уряд московський ухвалив був дати Україні "некоторые удовольствия и приласкания", бо боявся, щоб користуючись війною з Туреччиною, Україна не зробила бунту. Москва скріплювала свою владу на Україні присилаючи до Гетьмана своїх дорадників, та почала вмішуватись до церковних справ

Ігумен Московського монастиря Суханов, що проїздив з Єрусалиму через Київ зробив донос, в якому писав: "співають в церквах по нотах, наче італійці, де на ігрищах, у митрополита на митрі хрест — на зразок хрестів, що в царів на коронах, попи хрестять дітей не окунаючи їх у воду, а тільки поливають їх водою, до того ж як хрестять, то не плюють усім кліром на сатану..."

Київський Митрополит Ватанович, на допитах Синоду заявив: ... Все що написано в доносі єромонаха Суханова, це бред мужичий, преній богословських не стоючий, а на Україні твердо тримаються тих обрядов, що з самого початку християнсько-гречеського іспо-

ведання заведені“... Московський Синод признав таку відповідь за еритичну і знявши з Ванатовича митрополичий сан, заслав його в Сибір.

Гетьман Данило Апостол помер 1734 р. і похований в м. Сорочинцях.

13. 10. 1865 *Помер письменник Гулак-Артемовський, автор опери “Запорожець за Дунаєм”.*
14. 10. 1624 Дві тисячі запорожців перепливши в чайках Чорне море, зруйнували передмістя Царгороду, у відплату за турецькі напади на Україну. Козаки стали володарями Чорного моря, на чолі з славним Петром Сагайдачним.
18. 10. 1918 *Створена Українська Народня Рада та проголошена Західньо-Українська Народня Республіка.*
19. 10. 1648 *Богдан Хмельницький, після успішних боїв з поляками під Ст. Константиновом, взяв Збараж. Козацьке військо облягло Львів. Взнявши великий викуп з Яреми Вишнівецького, що засів у Львові, Хмельницький пішов під Замостя, (Люблинська губ.). В цей час в Польщі королем обрано Яна-Казимира, що обіцяв Хмельницькому великі уступки, і просив відійти від Замостя. Хмельницький повертається на Україну, Тріумфальний в'їзд до Києва. Хмельницького вітали митрополит Сильвестер Кос з патріархом Єрусалимський Паїсієм, духовенство і народ, називаючи Хмельницького українським Мойсеєм, що народ український вивів з кормиги польської, як Мойсей з Єгипетської. Величали хранителем України Богом даним, і тому Богданом назвали.*
19. 10. 1956 *В м. Бересті на соборі, проголошено унію (об'єднання) православної церкви з католицькою.*
29. 10. 1794 *Помер український філософ Григорій Сковорода.*
30. 10. 1947 *В Австбурзі (Баварія) помер український поет і літературознавець Юрій Клен. Покійний походив з німецької родини Бургартів, українізувався і ввійшов як активний учасник до українського культурного життя. Був професором Київського університету та належав до т. зв. літературної групи неокласиків, до якої також належали: Максим Рильський, Микола Зеров, Филипович, Могиланський, Віктор Петров. Група була ліквідована більшовиками, і з неї чудом виїзів лише Максим Рильський, що не раз зазнав різних нападів більшовицької пропаганди.*

ЖИТТЯ ОДУМ

○ Клуб Української Молоді, Домівка ОДУМ в Нью-Йорку, на другій евеню ч. 144, став культурним центром зустрічі молоді та старшого громадянства. Щовечора тут грають пінг-понг, шахи, читають газети й журнали, чи просто приходять щоб зустрітися та обговорити різні справи. Тепер після закінчення літнього сезону, почнуть працювати різні гуртки та відбуватимуться доповіді.

○ Зустріч одумівців з трьох штатів: Нью-Йорк, Нью Джерсі і Пенсильванія, відбулась в день Св. Володимира в українському селі коло м. Нью Брансвік в шт. Нью Джерзі.

Українське село є власністю української православної громади м. Нью-Йорк, і займає кілька сот акрів землі. Тут є чудовий ліс, озеро та велика площа покрита зеленню, де можна проводити спортові ігри.

В суботу вечером відбулась спільна ватра на окраїні лісу, а пізніше забава з танцями.

Крім товариських розваг, співів, плавання, Головна Управа ОДУМ відбула тут своє чергове засідання за участю представників філії.

В неділю вранці о. Петро М. відправив службу Божу, а в св. проповіді велику увагу звернув на проблеми молоді.

Одним з цікавих моментів були спортові змагання збірних одумівських футбольних дружин: Філадельфія-Трентон проти Нью-Йорк-Ньюарк. Гра закінчилася з рахунком 3:1 в користь Філадельфії-Трентону.

Одумівська молодь оглянула чудовий масток в містечку Боунд-Брук, закуплений українськими православними громадами Америки, що має стати Українським Православним Центром.

В зустрічі взяла участь філії: Нью-Йорк, Ньюарк, Пасейк, Трентон, Філадельфія та ряд осередків молоді, де ще немає створених філій.

○ Богдан Марущак — бувший член редколегії „Бюлетеня ОДУМ” та Контрольної Комісії ОДУМ, відбув свою відпустку в Нью-Йорку серед своїх багаточисленних друзів та знайомих. Богдан вчиться тепер в військовій авіашколі.

○ Степан Вербоватий — б. Голова ОДУМ в США, відійшов до війська 8 серпня ц. р., та перебуває в військовий вишкіл призначений для новобранців. С. Вербоватий має намір також піти до військової школи.

○ Віктор Басюк — б. голова філії ОДУМ в Філадельфії переїхав до Нью-Йорку, де продовжуватиме навчання при Колумбійському університеті. В. Басюк один з перших новоприбулих студентів закінчив американський каледж та здобув наукове звання.

Теперішнім головою філії ОДУМ в Філадельфії є Яків Пилипенко.

○ Перша велика зустріч ОДУМ-івської молоді Канади і США, відбулась на Ніагарському водопаді 30,31 серпня і 1-го вересня.

В програмі зустрічі була мистецька частина, спортові ігри та забава з танцями.

Головні Управи ОДУМ-у США і Канади, відбули спільне засідання та обговорили ряд важливих справ.

Слід відмітити зразкову організованість філії ОДУМ в Чикаго, що масово прибула на зустріч, залучивши до цього багато молоді, що ще не належить до ОДУМ-у.

○ Головна Управа ОДУМ в США після обговорення перебігу і наслідків зустрічі винесла філії Чикаго, а зокрема голові філії Павлу Коновалову, окрему подяку.

Головна Управа також відзначила активну працю в підготовці до зустрічі Вол. Боришпольця — культ-осв. референта Головної Управи.

ОДУМ У НЬОАРК

26. серпня ц. р. відбулися річні збори філії ОДУМ в Ньюарк. Звіт дотеперішньої та вибір нової управи філії, були головною ціллю зборів. Аналізуючи способи та шляхи розвитку філії, звіт зазначив, що успіхи філії в її розростанні та скріпленні організаційно, булиб далеко більші дотеперішніх, коли б філія мала свою домівку. Надолужуючи відсутність домівки, філія увійшла в співпрацю з міською бібліотекою, яка влаштувала для членів філії культурно-наукові фільми та служила своїм приміщенням для зборів філії. Користуватись приміщенням в довільний час, чи для довільних цілей, через певний розклад бібліотеки, було неможливо

В останнім часі справа домівки частково полагоджується тим, що певні дні в тижні можуть бути відведені для членів філії в домівці Укр. Ветеранів.

Головним завданням філії на найближче майбутнє, є ознайомити навколишню молодь з ОДУМ-ом та нею поповнити свої ряди. Одночасно, прикладати всіх зусиль для плекання цивільної, культурної організованості у філії.

З великою вірою в досягнення цього, збори вибрали нову управу в складі: Ів. Павленко — голова, П. Шепель — заступник, М. Скиба — секретар, М. Могила — контролер.

На цьому місці варто звернути увагу всіх філій ОДУМ, щоб використали цей гарний й корисний приклад та навязали співпрацю з своїми міськими бібліотеками та музеями. Бібліотеки так і музеї часто влаштовують культурно-наукові програми для місцевого населення. Крім звичайного використання таких програм, через відносну пасивність публіки, філіям досить легко можна буде замовляти програму для себе (включно з промовцями, лекціями і т.п.). Якщо в якихось містах подібної діяльності бібліотеки чи музею не видно, то це лише тому, що не має бажаних такої діяльності мати. Дуже важливим є те, що співпрацюючи з бібліотекою легко може дійти до того, що бібліотека бачучи запотребування українських книжок, їх закупує. Так сталося в нашому випадкові — урядники бібліотеки разом з членом філії, їздили замовляти українські книжки до книгарні „Свобода“, та в місцевому склепі. І на сьогодні, десятки нових книжок вже є до розпорядження на полицях бібліотеки.

М.

○ В Чикаго почав виходити бюлетень філії під назвою „До Мети“. Бюлетень редагується в цікавій, живій формі та робить гарне враження. Редактором є В. Коновалів.

○ Після відходу до війська Степана Вербоватого, Головою ОДУМ — за рішенням Головної Управи ОДУМ від 6. вересня. — став Володимир Дубняк, дотеперішній перший заступник голови.

В. Дубняк заявив, що через обтяженість працею, перебирає головування лише тимчасово.

○ Як довідемося в останню хвилину, черговий — Другий З'їзд ОДУМ Канади відбудеться в м. Торонто в днях 11-12 жовтня. Звіт та перебіг з'їзду подамо в наступнім числі „Молодої України“

КОРОТКО:

○ Письменник Леонід Лиман закінчив нову повість „Колгоспники“ з часів масової колективізації на Україні.

В наступному числі „Літературно-Наукового Збірника“ друкуватиметься цього ж автора, написана ще в Німеччині „Повість про Харків“. „Літературно-Науковий Збірник“ ч. 2, що виходить під редакцією Юрія Дивнича, вже зданий до друку, і появиться в продажі, в грудні місяці.

○ В Нью-Йорку відбулася доповідь-лекція д-ра Зіновія Штокалка на тему: „Психологія міту та походження суспільних рухів“. З наукової точки погляду, автор висвітлив такі питання:

Психологічне походження суспільних рухів нашої доби; пропаганда як засіб унапрявлення психології мас; психологія імперіялістичної війни; перспективи революції в тоталітарних країнах з психологічної точки зору; значення психології для проєкції майбутнього суспільства.

○ Відомий український літературо-мовознавець проф. Юрій Шерех приїхав до США і коротко зупинився в Нью-Йорку, після чого відїхав до Гарвардського університету, де він працюватиме професором.

В зв'язку з приїздом проф. Юрія Шереха, в Америці відновлює свою працю МУР (Мистецький Український Рух), члени якого вже майже всі перебувають в Америці.

Зрештою, як нема чистокровних американців, так і нема чистокровних українців. Колонія єсть колонія, осідок людей різних племен, рас і вір. Українцем єсть всякий, хто хоче, щоб Україна перестала бути колонією, щоб з різних її племен, рас і вір повстала одна Держава Українська.

Вячеслав Липинський

ЯК ОДЕРЖАТИ СТИПЕНДІЮ ДО УНІВЕРСИТЕТУ?

Як подає газета „Нью-Йорк Таймс”, у США щороку видається понад 150.000 стипендій, для студентів з 1.200 каледжів та університетів, на загальну суму 42 мільйони доларів.

Якщо ви хочете знати як одержати стипендію до університету напишіть на таку адресу:

**Superintendent of Documents, Government Printing Office.
Washington 25, D. C.**

В листі попросіть щоб вам вислали книжку, що називається:

“Scholarships and Fellowships Available at institutions of Higher Education”.

Разом з листом вишліть 55 центів за книжку.

Як подає газета, найкращі вигляди на одержання стипендії мають ті, що студіюють технічні науки.

КУДИ ПІТИ ВЧИТИСЯ?

Якщо би хтось пробував звязатись з нижче поданими установами, просимо гсвідомити редакцію „Молодої України” про наслідки, після того.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Newspaper Institute of America, One Park Avenue, New York 16, N.Y.

Якщо ви цікавитесь журналістикою, і маєте талант до цього, напишіть на вище подану адресу. Вам пришлють пробну анкету (**Writing Aptitude Test**), яку треба уважно простудіювати і виповнивши, вислати до інституту. Там перевіряючи ваші відповіді, напишуть що слід далі робити.

Спробуйте, це нічого не коштує.

АВТОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПАЛМЕРА

**Palmer Institute of Authorship, 1680 N. Sycamore, Hollywood, Calif.
Desk A — 52.**

Хто відчуває талант до писання, хай поспробує звернутися на вище подану адресу, і попросить вислати безкоштовно книжку:

“Art of Writing Salable Stories”.

За спеціальним курсом, що висилається поштою, можете навчитися як писати короткі оповідання, новелі, статті до газет, тощо.

УНІВЕРСАЛЬНА КОРЕСПОНДЕНЦІЙНА ШКОЛА

International Correspondence Schools, Box 2321 — Z. Scranton 9, Penna.

Має найрізноманітніші курси, з усіх ділянок знань. Лекції висилаються поштою. Напишіть і вам перешлють інформації.

ШКОЛА ТЕЛЕВІЗІЇ

Commercial Trades Institute, 1400 Greenleaf, Chicago 26. Dept E 3 — 11.

Школа має штатні курси. Всі детальні інформації висилаються в спеціальному каталозі.

РАДІО ІНСТИТУТ

**National Radio Institute, 16-th and U St., N. W., Washington 9, D. C.
Dept IMC.**

На замовлення висилають безкоштовно спеціальну книжку

“How to Win Success in Radio — Television?”.

Якщо хтось з наших читачів цікавився якоюсь школою, курсами, книжками, тощо, просимо написати нам і ми вишлемо потрібні інформації.

Легковажити цим неслід. Ми знаємо, що багато наших читачів працюють, не маючи ніякого фаху, на допоміжних роботах, одержуючи часто низьку платню.

Поступивши, напр. в якусь технічну школу, ви можете закінчити 3-ох або 9-ти місячний курс і набувши відповідний фах, одержувати від 1.50—2.50 до 3. дол. на годину. Подумайте над цим.

В І Д В І Д А Й Т Е:

В НЬЄС-ЙОРКУ:

МУЗЕЙ ПРИРОДНИЧОЇ ІСТОРІЇ

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY
Central Park West at 79 Street, New York 24, N. Y.

Зібрані колекції в рослинного і тваринного світу усіх частин земної кулі. Великий і багатий відділ підземних багатств. Один з найбагатших музеїв у світі.

АМЕРИКАНСЬКЕ ГЕОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО

THE AMERICAN GEOGRAPHICAL SOCIETY
Broadway at 156 St., New York 32, N. Y.

Наукова установа з ділянки географії, має: 116.000 книжок, 133.000 геогр. карт, 2.250 атласів, 28.000 фотографій.

ПЛАНЕТАРІЙ

Це справжній небесний театр, 9.000 зірок можете спостерігати через наймодерніші інструменти.

HAUDEN PLANETARIUM

81 St. betw. Columbus Ave. and Central Park West.
New York 24, N. Y.

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ МУЗЕЙ МИСТЕЦТВА

METROPOLITAN MUSEUM OF ART
82 Street and 5-th Ave., New York 28, N. Y.

Музей має зібрані експонати з мистецтва усіх народів і всіх часів.

МУЗЕЙ АМЕРИКАНСЬКИХ ІНДІАНІВ.

MUSEUM OF THE AMERICAN INDIAN, HEYE FOUNDATION

Broadway and 155-th St., New York 32, N.Y.
Понад 2 мільйони експонатів. Велика бібліотека.

МУЗЕЙ МІСТА НЬЮ-ЙОРКУ

MUSEUM OF THE CITY OF NEW YORK
Fifth Ave. betw. 103 and 104 St., New York 29, N. Y.

Експонати з часів заснування м. Нью-Йорку, аж до наших днів.

АМЕРИКАНСЬКА АКАДЕМІЯ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА.

AMERICAN ACADEMY OF ARTS AND LETTERS
633 West 155-th St., New York 32, N. Y.
Скульптури, рукописи, старовинні книги, тощо.

В ЧІКАГО:

THE CHICAGO ACADEMY OF SCIENCES
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

Lincoln Park, Clark and Ogden Ave., Chicago 14, Ill.
Багатий експонатами з Північної Америки.

ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО МІСТА ЧІКАГО

THE CHICAGO HISTORICAL SOCIETY

Chicago 14, Ill.
Найстаріший музей в м. Чикаго.

ЧІКАГСЬКИЙ МУЗЕЙ ПРИРОДНИЧОЇ ІСТОРІЇ

THE CHICAGO NATURAL HISTORY MUSEUM

Roosevelt Road and Field Drive, Chicago 5, Ill.
Один з найбагатших музеїв. Рослинний і тваринний світ.
Геологія.

МУЗЕЙ НАУКИ ТА ІНДУСТРІЇ

MUSEUM OF SCIENCE AND INDUSTRY

Chicago 37, Ill.
Експонати з розвитку залізниці, шахт, сталеваріння, тощо.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:

АКАДЕМІЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

THE ACADEMY OF NATURAL SCIENCES
OF PHILADELPHIA

19-th and Roce St., Philadelphia 3, Pa.

МУЗЕЙ МІСТЕЦТВА

PHILADELPHIA MUSEUM OF ART

University Museum, 34-th and Spruce St.,
Philadelphia, Pa.

В КЛІВЛЕНДІ—Огайо: МУЗЕЙ МІСТЕЦТВА

CLEVELAND MUSEUM OF ART

Cleveland 6, Ohio.

МУЗЕЙ ПРИРОДНИЧОЇ ІСТОРІЇ

CLEVELAND MUSEUM OF NATURAL HISTORY

МУЗЕЙ ЗДОРОВ'Я

Cleveland 15, Ohio.

CLEVELAND HEALTH MUSEUM

Один з найстаріших, в цьому роді, музеїв. Багаті експонати показують як працює організм людини.

КОНКУРС „Молодої України”

ПРАВИЛА ТА ПОЯСНЕННЯ ДО КОНКУРСУ:

1. До конкурсу входять хрестиківки та ряд питань, що будуть друковані в трьох числах „Молодої України” і за повне розв'язання яких, зараховується 100 відсотків.
2. Для участі в конкурсі треба записатися в учасники конкурсу, заплатити 25 центів та надіслати відповідь.
3. Відповіді надсилати до 1. січня 1953 р. Якщо би відповідь була розв'язана неповністю, а частково, тоді процент оцінки визнається згідно розв'язки.
4. Для учасників конкурсу встановлюється п'ять нагород, а саме:
 - а). ПЕРША НАГОРОДА: 10 доларів та однорічна висилка „Молодої України” безплатно. (12 чисел журналу).
 - б). ДРУГА НАГОРОДА: 5 доларів та однорічна висилка „Молодої України” безплатно. (12 чисел журналу).
 - в). ТРЕТЯ НАГОРОДА: 3 долари та висилка „Молодої України” безплатно протягом 6 місяців. (6 чисел журналу).
 - г). ДВІ ЧЕТВЕРТІ НАГОРОДИ: Безплатна висилка журналу „Молода Україна” протягом 6 місяців. (по 6 чисел).
5. Для участі в конкурсі записуйтеся в місцевих філіях ОДУМ, або безпосередньо в адміністратора „Молодої України” Петра Величка.
Пишіть на адресу: Р. О. Вох 49, New York 9, N. Y.

ХРЕСТИКІВКА „МОЛОДОЇ— УКРАЇНИ” Ч. 1.

Склав Іван Сіренко з Норт Каролайни

(Хрестиківка п. І. С. , в відміну від хрестиківок старо-грецького стилю, має стиль вільний. Розв'язуючи її, слід підбирати слова на подані числа. Якщо по лінії трапляється число не подане для розв'язки, це означає, що його не треба вставляти до відшукуваного слова).

Р О З В Я З К А:

(Зверху-вниз)

- 1,9. Відома поема німецького письменника.
- 2, 19, 26, 35, 42. Президент вільної Української Народньої Республіки.
- 3, 10. Країна, що її всі ненавидять.
4. Слово „опамятайся” як його часто вимовляють в українських селах.
- 5, 11, 15, 21, 38, 60. Українська поема, що про неї недавно говорила вся світова преса.
6. Високе українське військове звання.
7. Імя, що ніколи не було гетьманом України.
- 13, 18, 25, 33. Американський штат.
14. Один з видів класифікації тварин.
- 16, 20, 24. Імя хлопчика
17. Українські поля в великих розмірах.
- 41, 51, 59. Один з видів вус. Буває й прізвище.
34. Місто на Україні. (Українська Мекка).
- 37-53 Літературний жанр.
- 20-24. Імя дівчинки.
44. Річка в Західній Україні.

П О Г О Р И З О Н Т А Л І:

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Найбільш популярний український роман на еміграції.
8. Річка на Україні.

42. Американський адмірал, що про нього багато говорилось останнім часом.
43. Поема Максима Рильського.
45. Українське промислове та історичне місто.
- 46, 47. Колись найпопулярніший на Україні письменник, ще живе.
48. Один з видів товщу.
49. Те, з чого йде дощ.
50. Імя з відомого твору Івана Франка.
- 51, 52. Зернова культура. (Поширена в північній Україні).
- 53, 54. Опера композитора Верді.
- 54, 55. Старогрецьке імя — поширене тепер як символ небезпеки.
- 56, 57. Батько американської революції.
58. Американський поет. Закінчив університет у Вірджинії.
- 59, 60. Український патріотичний привіт.

ПИТАННЯ ДО КОНКУРСУ „МОЛОДОЇ УКРАЇНИ”.

1. Який комплімент сказав Тарас Шевченко, і в якому творі, дівчатам України (в загальному — всім, а не одній)?
2. Кажуть, що приймаючи закордонних гостей, в дворі князя Ярослава Мудрого (що як відомо, мав великі звязки з закордоном), на обіди найбільш вживали картоплю. Чому це так?
3. В яких важніших творах, і в яких українських письменників описане імя Марія? (назовіть сім творів).
4. Чому говорять (і звідки це походить) „Рубікон перейдено”?
5. Хто і коли винайшов пеницилін?

Як же може не сумно, але егоїзм являється послідньою й останньою інстанцією в усіх ділах людського співжиття. І тільки той лад може бути для нас народніх найкращим, де права їхні обороняються з мотивів егоїзму, а не задля любови, справедливости чи обовязку.

Вячеслав Липинський

Один з найбільших театрів у світі “Radio City” — гордість американської нації.

Фото А. М.

Докія ГУМЕННА

„ВЕЛИКЕ ЦАБЕ”, повість, 158 сторінок, Нью Йорк, 1952 рік видання.

В перших днях вересня 1952 р. вийшла в Нью-Йорку, накладом автора, повість „Велике цабе”, в дуже гарній обкладинці Петра Холодного, з трьомастами оригінальних репродукцій автентичного трипільського мистецтва.

Друк, копіювання, й інкрустація в текст малюнків—все зроблено рукою авторки. Пізніше, це надзвичайне ручне мистецтво, що забрало силу уваги й енергії авторки, фотографічним способом перенесено в тираж.

Не маючи коштів, Гуменна випустила цієї виключної роботи лише 1.000 примірників.

Зовнішні тоненькі рамки повісті — інститут Археології в сучасній Україні. Зміст її, пригоди і життя на Україні біля 5.000 років тому, — Трипільська епоха. Молодий Лука Савур з сучасного інституту Археології засинає і в сні живе, як молодий парубок Трипільської доби — з усім її надзвичайним барвистим світом.

Таким чином, маємо перед собою перший український твір, жанру, так би мовити, передісторичного. Досі в українській мові ми мали, з цього жанру, тільки перекладені твори (напр., „По вогонь”, Роні Старшого, тощо).

Тут нема місця для повної оцінки цього твору повістяря і майстра — друга — оформителя. Але скажемо коротко. Знали ми Докію Гуменну, як авторку новелістичної мініатюри. Знали її як творця розлогої хронікальної епопеї („Діти чумацького шляху”). Недавно в Літературно-Науковому Збірнику ч. 1, ми читали її „Ману” — тонке психологічне мереживо душі підсоветської жінки. Тепер бачимо Гуменну як майстра предісторичної повісті.

А коли згадати ще й відзначений в 1943 р. на конкурсі у Львові політичний памфлет про сучасну Європу — п'єсу „Епізод із життя Європи Критської”, то ми маємо перед собою многогранне обдарування.

В кінці, як додаток до книги, подані два листи-рецензії наших визначних українських науковців — археолога проф. Курінного, та фольклориста проф. Віктора Петрова, в яких подана висока оцінка (з наукового погляду) праці Докії Гуменної.

Юрій Дивнич

Остан ВІШНЯ

„ВЕСНА КРАСНА”, вишневі усмішки, в-во „Радянська Україна”, Київ 1949р. Ціна 3 карб.

„Не той тепер Миргород, Хорол-річка не та”. — писав Павло Тичина. Це саме можемо сказати про теперішнього Остапа Вишню.

Хоч дуже влучно підмітив один наш гуморист на еміграції, що це той же Остап, та ж сама Вишня, але вже без кісточки.

А кісточку ту видавили з Остапа Вишні, ті десять каторжних років заслання, які пережив, наш колись найпопулярніший гуморист, в північних концентраційних таборах.

В книжці два десятки „гуморесок”, та окремий відділ „мисливські усмішки”.

Але читаючи сьогоднішні „гуморески” Остапа Вишні, не сміятися треба, а плакати. Плакати над тим, що більшовики зробили з людини, з нашого найпопулярнішого колись письменника, якого знали на Україні майже кожна дитина, кожний дідусь.

Сьогоднішні гуморески Остапа Вишні — зовсім без гумору. Це записи, в формі гуморесок, передових статтів з „Правди”, „Ізвестій” чи журналу „Більшовик”.

Олена Поліщук

Сергій ЗАВГОРОДНІЙ

„ДЖЕРЕЛА МОКРОЇ СУРИ“, видавництво „Зоря“, Дніпропетровськ, 1949 р.

„Джерела Мокрої Сури“ молодого дніпропетровського письменника Сергія Завгороднього — це книга нарисів про теперішнє українське село, про нашу молодь на Дніпропетровщині.

Очевидно, книга не написана так, якби міг письменник написати у вільному світі, вільному від всяких цензурних рамок. В нарисах дуже багато офіційщини, навіть пропаганди, чого, samozрозуміло, молодий письменник, який щойно пробиває собі дорогу в літературу, в тих умовах не міг обійти. І треба розуміти С. Завгороднього, він зробив те, що в тих умовах міг зробити, читаючи книжку, треба не тільки читати, треба її розуміти.

Крім того, як це нам неприємно, до якогось часу мусимо миритись з твердою дійсністю, з тими обставинами, в яких живе Україна, в яких зростає наша молодь. З цього погляду можемо розглядати книгу „Джерела Мокрої Сури“, як намальовану художником картину. Художник Завгородній не винен, що сама картина стоїть на поганому фоні, що за картиною небажане нам тло советської дійсності. Не винен маляр, що й дістав погане полотно для картини, воно є таке, яке міг дістати.

Але зате на картині ми бачимо живих людей, які і працюють, і думають, і мріють про краще своє завтра.

Перед нами чудовий краєвид Дніпропетровщини. Колись безводній степовій річці Мокрій Сури повертається молодість. Вона виходить з старих берегів, барвами райдуги грає на сонці, життєдайними соками наливає землю. Люди бачать плоди тяжкої своєї праці, бачать хороші врожаї на заплавах і зрошуваних масивах, милуються красою пишної рослинності узбережжя.

Довгий час панувала теорія, що такі ріки як Мокра Сура переживають старість і вмирають. Але проходить два роки тяжкої, впертої праці, і з'являється „Сурське море“, ціла система зрошування, поливні поля, і електричні вогні над Мокрою Сурою, так, як ще недавно були лише в сусідньому місті Дніпродзержинську — місті сталеваріння.

Це картина на якій проходять події в книжці С. Завгороднього.

Здавалось би ціла ідилія. Земний рай, та й годі. Але чи покращає від цього життя тих, що будуючи греблі, копаючи канали, тяжко працюючи в колгоспі світу Божого не бачать за працею? Працювали в час колективізації і вмирали в роки голоду, голодали в час війни і працюють знову... а все йде для різних Кореї, Індокитаїв, словом „для мірової революції“.

В цьому вся небезпека советської системи, що вона вмів заставити людей працювати, вмів робити щось добре (бо хіба будівання Дніпрогесу, чи Тракторобуд, зрошування чи лісонасадження це погані речі?), і навіть викликати ентузіазм і захоплення тих, що будують, але одночасно вмів забрати все, загребти, заливши тих, що працюють на напівголодне і злиденне існування.

І коли сьогодні таких вельмож, як єгипетський король чи іранські поміщики народ вигнав, чи вигонить з своєї країни, то советські паразити спокійно продовжують визискувати народ, бо виробили вже цілу систему модерного визиску.

Мимоволі, читаючи в Завгороднього про комуніста Пашова з ОблУправління, який „розмовляє з відвідувачами кризь зуби, не відриваючи своєї круглої стриженої голови від паперів“ порівнюєш його з єгипетським Фаруком, що розлажався порнографічними картинками в розкішному палаці. Але з приємністю в книзі читається про тяжкопрацюючу колгоспну молодь. І Василь Чиж, Гаврило Шевель, Марія Ткаченко, Галя Литвин з довокільних колгоспів, і Самійленко — молодий інженер, показані як хороші ініціативні робітники, вони вміло

і наполегливо кладуть камінь, бетонують, зводять мури, сіють і жнуть, молотять, і... "здають хліб державі".

Большевицькою пропагандою, "наукою марксизму" вони не зацікавлені, і багато приходиться бігати колгоспному агітаторові Андрію Звенигородському, щоб час обідніх перерв вбивати в їхні голови "істини" советської пропаганди.

Автор, Сергій Завгородній, поруч Олеся Гончара, Олекси Гурева, Олександра Підсухи, Ів. Неходи, є один з багатонадійних молодих письменників підсоветської України.

Читаючи "Джерела Мокрої Сури", вдумуючись в ту підсоветську молодь, приходиш до висновку, що єгипетські чи іранські події в ССРСР назрівають. Вони відбудуться раніше чи пізніше, і рішальне слово в тих подіях належатиме молоді.

Ів. Сіренко

Олекса ГУРЕЇВ

„НАША МОЛОДІСТЬ”, роман, Київ, 1949 р., в-во „Радянський письменник”.

Ми вже привикли до того факту, що життєва правда і вільне слово в українській підсоветській літературі, заковані в кайдани. Якщо ж колись, хоч дуже рідко, появляються твори, що більш-менш правдиво показують советську дійсність на Україні, то такі твори відразу знищуються, а їх автори піддаються найсуворішому нападові большевицької критики. Так було з романом "Жива вода" Юрія Яновського, поемою "Любів Україну" В. Сосюри, віршами Максима Рильського, тощо.

Проте, між рядками того, що вийшло за дозволом советської цензури, можна багато прочитати про життя на Україні таким як воно там є в дійсності, а не так, як його хоче показати советська пропаганда.

Олекса Гуреїв один з харківських письменників молодшого покоління, присвятив українській молоді в час останньої війни, та й післявоєнний період, декілька своїх творів. Гуреїв — лірик, всі його прозаїчні твори пройняті ліризмом. Щирість та непосредність розповіді, романтичне світовідчужання героїв, надають особливої привабливості його творам, що й зробило автора, сьогодні одним популярніших письменників в підсоветській Україні. Зазнав Гуреїв, не раз уже, гострої критики, не раз мусів переробляти свої твори, після їх випуску.

Коротко, як автор так і його тематика є надзвичайно цікаві для молодого читача, і в одному з наступних чисел "Молодої України" треба буде над цим зупинитися детальніше.

Головні твори Гуреїва: "Осокорівські друзі" — повість, 1946 р., "На бойових дорогах" — повість, 1944 р., "Крізь негоди й бурі" — повість, "Вдовина доля" — повість, та останній твір, що вийшов в 1949 р. — роман — "Наша молодість", присвячений молоді, що відбудовує шахти Криворіжжя.

В романі проходить немало молодих шахтарів, хлопців і дівчат, показані й старші, люди різних вдач і характерів. Починається роман часами війни з німцями, яскравою картинкою будівництва моста-переправи через р. Інгулець, де були вигнані з усіх доколінних сіл і міст люди.

Головний герой твору Андрій Береговенко, що почав свій трудовий шлях від коногона в шахті, і під кінець доходить до десятника. Це яскравий тип українського юнака в підсоветській Україні, життєвий шлях якого повний горя і страждань.

Дарма, що автор не говорить де втратив свого батька Андрій, залишившись з малих літ сиротою. Читач сам може догадатись, що тут не обійшлося без чорного ворона, або голоду 1933 р. Гуреїв тільки пише: "рано втративши батьків, Андрій виконував уже підлітком, обов'язки господаря дому, хлоп'ячими руками заробляючи на сім'ю, що складалася з мачухи і малолітнього брата. Дитинство йшло

своїми шляхами. Воно збивало собі ноги об гостре каміння, на нього налітали вітри й негоди, в путі йому траплялися глибокі ями, та воно невпинно простувало далі; так вранішнє сонце прокладає собі дорогу в хмарах. Андрій мужнів, зростав, наче піднімався все вгору і вгору...”

І з цього, що сказано, досить. Не з піонерського табору, не з розкішного "Артека", що на березі Чорного моря, а "уже підлітком виконував обов'язки господаря дому", "збивав ноги об гостре каміння”...

Автор показує Андрія повного сили й енергії, невтомного коногоня, потім шахтаря-бурильника, що "до всього цікавий, він не тільки вивчив свій перфораторний молоток, а зміг також працювати на скрепері, водити електровоз, міг змінити, коли треба, слюсаря.”

Добре виведені в романі образи Степана Батуріна, Фросі і Катерини, Антона Циганюка, та інших.

Хотів автор чи не хотів, але жива правда, правда якої нічим не прикриєш, вийшла сама наверх.

І з цього погляду не псує твору навіть та данина молохові, ті сторінки, що заповнені великими, заялосеними фразами советської пропаганди, взятої ніби з передовиць газети "Правда", як ось:

"Ти розумієш, Андрію, хто ти такий? Коногон і все? Нічого подібного. Ти частина великого робітничого класу. Ти господар на цій землі...”

Та як видно далі, шахтарська молодь не захоплюється цими словами, бо цей же завідувач шахти Артем Хамуляк говорить: "...коли б ми це усвідомили до кінця, то ми б і працювали краще...”

Автор зазнав уже гострого нападу критики, і примушений переробляти свій роман, бо... не показав комсомолу, "не показав ролі комсомолу в житті цієї молоді”.

Вол. Дубняк

ДО ЧИТАЧІВ: З технічних причин у цьому числі "М.У..." не зроблено контрольної коректи. Просимо вибачити за це.

**ПЕРЕДПЛАТА „МОЛОДОЇ
УКРАЇНИ“ В США І КАНАДІ:**

12 чисел 3.00 дол.
6 чисел 1.50 дол.
3 числа 1.00 дол.

Представництва „Молодої
України“ закордоном:

В Австралії:

Olga Odlyha
Box 933 N. G. P. O.
Adelaide, S. Australia

В Бельгії:

P. Wlasenko
34 Rue Hamaide Hautrage
Etat (Hainaut) Belgique

У Великобританії:

Andrij Bondarenko
123 High St. Notting Hill Gate
London, W. 11.

Адреса адміністрації:

MOLODA UKRAINA
191 Lippincott St.
Toronto, Ont., Canada.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

**ЯКЩО ТИ БАЖАЄШ УСПІХІВ „МО-
ЛОДИЙ УКРАЇНИ“ — ДОПОМОЖИ ПЕ-
РЕДПЛАЧУВАТИ Й ПОШИРЮВАТИ Ї!**

Читайте і поширюйте

„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“

українську демократичну газету, що по-
дає цікаві статті й нариси з політики,
економіки, культури й громадського
життя.

Газета виходить два рази в тиждень.

Вже 8 років гордо тримає прапор но-
вої зпідсоветської еміграції.

За інформаціями звертайтеся:

31 Heny Street

Petro Polikarpenko
New York, N. Y.

**Чи ви вже передплачуєте нову укра-
їнську демократичну газету в Америці?**

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМЕТЕЙ“

виходить в четвер кожного тижня.

Читайте і поширюйте серед своїх
приятелів і знайомих.

За інформаціями звертайтеся:

“Prometheus”

Printing and Publ. Ass'n

13824 Jos. Campau

Detroit 12, Mich.

КЛЮБ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЬЮ-ЙОРКУ

ДОМІВКА ОДУМ

144 друга евеню, на розі 9-ої вулиці

КЛЮБ має гарно удекоровану велику залю, меншу кімнату та сцену для вистав.

КЛЮБ є гарним уютним місцем відпочинку та зустрічі молоді і старшого громадянства. Тут можете пограти в шахи, доміно, пінг-понг або почитати журнали та газети.

КЛЮБ проводить свою працю за спеціально складеним розписом, шляхом влаштування доповідей, лекцій, вечорів, забав з танцями, а також працюю літературно-мистецьких та науково-популярних гуртків і курсів.

ЗАПИСУЙТЕСЬ В ЧЛЕНИ КЛЮБУ!

КЛЮБ винаймає свою домівку для зборів, конференцій і з'їздів, товариських вечорів тощо. За інформаціями звертайтеся на адресу Головної Управи ОДУМ, або дзвоніть у вечірні години.

GR. 3-4049

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ — це народня-братська запомогово-асекураційна установа, побудована на щиро демократичних основах, з різними родами забезпечень.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ за 42 роки свого існування виплатив посмертних забезпечень спадкоємцям (жінкам, чоловікам, дітям, іншим своякам) та допоміг бідним понад 3.000.000 дол.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ вплатив на різні народні цілі в старому краю, США і Канаді понад 200.000 дол.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ має тепер 20.000 членів та 5.000.000 доларів майна.

**ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ Й СВОЮ РОДИНУ В УКРАЇНСЬКОМУ
РОБІТНИЧОМУ СОЮЗІ!**

**ВАША ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ
— НАДІЯ НА ВАШЕ КРАЩЕ МАЙБУТНЄ!**

**ВАШІ ВКЛАДКИ ЦЕ НАЙПЕВНІША ОЩАДНІСТЬ, ЩО ПРИНОСИТЬ
ВАМ ЩОРІЧНО ВИСОКУ ДИВДЕНДУ!**

ПОМАГАЙМО СОБІ ГУРТОМ!

За інформаціями пишть:

UKRAINIAN WORKINGMEN'S ASS'N
524 Olive St. — Scranton, Pa., U. S. A.

або (в Канаді):

H. MAZURYK
516 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada.